

**GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN**

Förslag till ny leasingstandard - hur påverkas leasetagaren och påverkas leasing som finansieringsform?

Externredovisning Magisteruppsats FEA 415

Handelshögskolan, Göteborgs Universitet, HT10

Författare:

Anna Johansson

Markus Olofsson

Handledare:

Anna-Karin Petersson

Emmeli Runesson

Förord

Vi har under två månader ägnat vår tid åt att skriva en magisteruppsats om IASB:s förslag till ny leasingstandard. Vi vill tacka våra handledare Anna-Karin Pettersson och Emmeli Runesson för deras stöd och goda råd som lämnats i samband med vårt skrivande. Vi vill tacka våra respondenter för att de tagit sig tid att dela med sig av sina kunskaper och synpunkter samt våra opponenter som kommit med kritiska frågor och förslag till förbättring.

Göteborg 11 januari 2011

Anna Johansson

Markus Olofsson

Sammanfattning

Externredovisning, Magisteruppsats, HT 2010

Författare: Anna Johansson och Markus Olofsson

Handledare: Anna-Karin Pettersson och Emmeli Runesson

Titel: Förslag till ny leasingstandard – hur påverkas leasetagaren och påverkas leasing som finansieringsform?

Bakgrund och problem: Företag i alla storlekar och inom alla sektorer utnyttjar möjligheten att leasa eller hyra tillgångar. Det finns i nuläget två olika typer av leasingavtal; operationella och finansiella. Användningen mellan de två avtalen bidrar till olika utfall i leasetagarens finansiella rapporter. Operationella leasingavtal är den mest använda finansieringsformen eftersom den inte redovisas i leasetagarens balansräkning vilket således bidrar till goda värden på deras nyckeltal. Effekten av detta har bidragit till försämrade jämförbarhet med de företag som använder finansiella avtal. IASB har därför utarbetat ett utkast om förslag till ny standard där olikheterna mellan avtalen elimineras genom att samtliga avtal redovisas i balansräkningen. Förslagets utformning har varit mycket kontroversiellt då den innehåller komplexa redovisningskrav och bidrar till försämrade nyckeltal. Det har därför bidragit till oro för framtida finansieringsmöjligheter samt minskad leasing.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att identifiera tänkbara effekter på redovisningen hos de leasetagare som i dag redovisar leasing enligt operationella avtal. Vi vill undersöka hur leasetagaren påverkas redovisningsmässigt då varje leasingavtal kommer att medföra en tillgång och en skuld i balansräkningen. Vi vill också med denna uppsats undersöka om leasetagarens möjligheter till ytterligare leasingavtal och annan form av finansiering i bolaget kan komma att påverkas då eventuella nyckeltal förändras.

Metod: Vi har under vår undersökning inhämtat empiriskt material genom en kvalitativ undersökning. För att undersöka komplexiteten i redovisningen i samband med det nya förslaget samt vilken påverkan det får på leasetagarens framtida finansiering och val av leasing har två stycken revisorer samt två stycken redovisningsspecialister intervjuats från totalt fyra olika revisionsbolag.

Resultat och slutsats: Tillämpningen av den nya standarden kommer att bidra till mycket stora förändringar i leasetagarens redovisning. Dessa förändringar kommer komplicera redovisningen hos leasetagaren till en början. När leasetagaren väl kommer in i det rutiner och väl lärt sig standarden kommer de redovisningsprinciper som gäller att vara en naturlig del i redovisningen. Eftersom leasing är en betydelsefull finansieringsform är det troligt att omfattningen av den inte minskar. Har företaget inga andra resurser att anskaffa en tillgång genom lån eller köp så är leasing ett alternativ.

Förslag till fortsatt forskning: Då denna studie genomförts innan det nya förslaget är antaget av vare sig IASB eller EU vore en liknande undersökning därför intressant att genomföra på leasetagare när de börjar sätta sig in i standarden och när standarden väl träder ikraft.

Förkortningslista

FASB	Financial Accounting Standards Board
IASB	International Accounting Standard Board
IFRS	International Financial Reporting Standard
US GAAP	United States Generally Accepted Accounting Principles

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	1
1.1	BAKGRUND	1
1.2	PROBLEMDISKUSSION	2
1.3	FRÅGESTÄLLNING	3
1.4	SYFTE	3
1.5	METODVAL	3
2	REFERENSRAM	4
2.1	VARFÖR LEASING?	4
2.1.1	<i>Finansiella och operationella leasingavtal enligt IAS 17</i>	4
2.1.2	<i>Klassificeringsproblematik</i>	6
2.2	NYCKELTAL	7
2.2.1	<i>Soliditet</i>	7
2.2.2	<i>Räntabilitet</i>	8
2.2.3	<i>Skuldsättningsgrad</i>	8
2.3	BAKGRUND TILL NY STANDARD	9
2.3.1	<i>Ny standard kommer till</i>	9
2.4	REDOVISNING AV LEASING ENLIGT DET NYA FÖRSLAGET	10
2.4.1	<i>Övergången från den nuvarande standarden till den nya</i>	11
2.4.2	<i>Lättnadsregler för korta leasingavtal</i>	12
2.5	EFFEKTER MED DET NYA FÖRSLAGET	12
3	METOD	14
3.1	VAL AV METOD	14
3.2	DATAINSAMLING	14
3.2.1	<i>Respondenter</i>	15
3.3	INTERVJUER	16
3.3.1	<i>Intervjuguide</i>	16
3.3.2	<i>Intervjuanalys</i>	17
3.4	RELIABILITET OCH VALIDITET	18
4	EMPIRI	19
4.1	HUR SKA TILLGÅNGEN HANTERAS REDOVISNINGSMÄSSIGT OCH KOMMER LEASETAGAREN UPPLEVA KOMPLIKATIONER I REDOVISNINGEN MED DET NYA FÖRSLAGET?	19
4.2	HUR PÅVERKAS DE FÖRETAG SOM REDAN INGÅTT ETT OPERATIVT LEASINGAVTAL DÅ DEN NYA STANDARDEN BÖRJAR GÄLLA?	21
4.3	HUR HANTERAS KORTA LEASINGAVTAL?	22
4.4	VAD ÄR INTE BRA RESPEKTIVE BRA MED DEN NYA STANDARDEN?	23
4.5	KOMMER LEASING SOM FINANSIERINGSFORM ATT PÅVERKAS?	24

5	ANALYS.....	27
5.1	LEASETAGARENS REDOVISNINGSPROBLEMATIK I SAMBAND MED DET NYA FÖRSLAGET	27
5.2	ÖVERGÅNGEN	28
5.3	HANTERING AV KORTA LEASINGSVTAL	29
5.4	HUR LEASING SOM FINANSIERINGSFORM PÅVERKAS AV DET NYA FÖRSLAGET	29
6	SLUTSATS.....	31
6.1	HUR KOMMER DEN NYA STANDARDEN PÅVERKA LEASETAGAREN REDOVISNINGSMÄSSIGT?	31
6.2	KOMMER LEASING SOM FINANSIERINGSFORM ATT PÅVERKAS?	32
6.3	FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING.....	32
7	KÄLLFÖRTECKNING	33

1 Inledning

I inledningen ges en kort bakgrund av vilken betydelse leasing idag har för många företag. Inledningen byggs sedan vidare med en problemdiskussion om vilka konsekvenser det nya förslaget till ny leasingstandard kan leda till. Därefter ges en frågeställning om vad det är vi vill undersöka samt syftet med vår uppsats.

1.1 Bakgrund

Företag i alla storlekar och inom alla sektorer utnyttjar möjligheten att leasa eller hyra tillgångar. I Sverige är leasing väletablerat både som försäljnings- och investeringsverktyg. I dag består 20 % av alla investeringar i maskinutrustning av leasing och för transportmedel är andelen ca 60 % (Finansbolagens Förening 2010). Det finns i nuläget två olika typer av leasingavtal; *operationellt- eller finansiellt leasingavtal*. Beroende på vilken typ av avtal leasetagaren väljer påverkar detta dess redovisning på olika sätt. Ett avtal utformat som operationellt innebär att leasetagaren i princip hyr tillgången utan att dess balansräkning påverkas till skillnad från ett finansiellt avtal som innebär att leasetagaren redovisar det leasade objektet som en tillgång i sin balansräkning. Ett finansiellt leasingavtal innebär att avtalet mer liknar ett köp på avbetalning och förutom att en tillgång redovisas i balansräkningen redovisas också en skuld. Detta ger upphov till att leasetagarens nyckeltal så som soliditet och skuldsättningsgrad kan påverkas negativt. Det finns därmed starka incitament hos leasetagaren att redovisa samtliga avtal som operationella där det leasade objektet inte påverkar företagets finansiella rapporter. Ett exempel är att i USA uppkom under 2008 leasing till ett värde av 640 miljarder dollar och många av dessa leasingavtal redovisades inte i leasetagarnas balansräkningar (Snapshot: Leases 2010).

Effekten av att utforma avtalen som operationella har bidragit till sämre jämförbarhet i redovisningen gentemot de leasetagare som utformar sina avtal som finansiella. Den nuvarande standarden för leasing IAS 17 *Leasing* har i många år varit omdiskuterad och det finns ett klassificeringsproblem på grund av att de två leasingavtalen redovisningsmässigt påverkar balansräkningen på olika sätt. Detta klassificeringsproblem har utgjort ett förslag till en ny standard i form av ett så kallat *Exposure Draft* vilket utkom av IASB den 17 augusti 2010.

I IASB:s förslag till ny standard för leasing ska redovisningen av leasingavtal behandlas likartat och leasetagaren ska aktivera en *"right-of-use"* som en tillgång och samtidigt redovisa en *"liability to pay lease rentals"* som en skuld (ED/2010/9). Syftet med utformningen av en ny standard är att eliminera olikheter som utgör sämre jämförbarhet mellan de leasetagare som använder sig av operationella leasingavtal – gentemot finansiella leasingavtal. Redovisar leasetagare de tillgångar och skulder som uppkommer av leasingavtalet skulle investerare bättre förstå företags totala leasingverksamhet. IASB vill med det nya förslaget bidra till bättre information i det finansiella rapportera angående belopp, tidpunkt och osäkra kassaflöden som uppkommer på grund av leasingavtal (Snapshot: Leases 2010).

1.2 Problemdiskussion

Som beskrivits i bakgrunden är orsaken till IASB:s utformningen av ny standard att det finns ett klassificeringsproblem mellan operationella och finansiella leasingavtal och det finns vissa incitament till att leasetagaren väljer att utforma sina avtal som operationella. Om förslaget till ny standard kommer bli verklighet, vilket sannolikt kommer att ske, kommer det att bidra till påtagliga effekter på leasetagarens finansiella ställning i form av avtagande soliditet och skuldsättningsgrad då leasade objekt ska in i dess balansräkning. Tidigare studier från både USA och Storbritannien visar att en omräkning från operationell leasing där informationen finns i noter till att istället redovisa skuld och tillgång i balansräkningen, leder till väsentliga skillnader på leasetagarens nyckeltal (Goodacre 2003). Hos de leasetagare med huvudsakligen operationella leasingavtal kommer den finansiella ställningen att påverkas då förslaget om den nya standarden träder i kraft vilket i sin tur kan komma att leda till sämre finansieringsmöjligheter hos leasetagaren.

Ifrån Finansbolagens Förening har det publicerats kritik kring förslaget till den nya standarden. De tycker inte att den nya redovisningsstandarderna håller måttet och att förslagens konsekvenser inte utretts tillräckligt. De menar att om det nya förslaget införs så finns en oro för att det kan få stor inverkan på näringslivet samt kan försämra möjligheterna att finansiera olika objekt genom leasing eller hyra. De menar också att det nya förslaget konkret innebär att den som hyr en tillgång måste göra komplicerade sannolikhetsberäkningar vid varje redovisningstillfälle angående hyrestid och betalningar (Finansbolagens Förening 2010). Uttalandet från Finansbolagens Förening bygger på kritik som kommer ifrån Leaseurope, vilka är en paraplyorganisation för både leasing och biluthyrningsbranschen i Europa. De menar att förslaget till ny standard innehåller komplexa redovisningskrav som skiljer sig väsentligt från dagens standard och att detta kommer att få stor påverkan på företag, samt begränsa deras möjlighet till att leasa och hyra tillgångar. De menar att de nya redovisningsreglerna är komplicerade, motstridiga och kostsamma. Det som gör det nya förslaget komplext är att leasetagaren måste göra komplexa sannolikhetsbedömningar i samband med deras leasingperioder och leasingbetalningar och måste ompröva dessa uppskattningar vid varje rapporteringstillfälle. Istället för att bestämma huruvida ett leasingavtal är finansiellt eller operationellt kommer företaget nu att ställas inför komplexa bedömningar när det ska bestämma om de har ett leasingavtal eller ett serviceavtal. Konsekvenserna av det nya förslaget kommer bli att företag kommer att se en ökning i sin finansiella påverkan vilket eventuellt påverkar befintliga kovenantkrav. De som arbetar t.ex. inom banksektorn kan komma att ställas inför högre kapitalkrav. Leasetagaren kommer sannolikt även att uppleva en allmän ökning av kostnader till följd av signifikanta förändringar i IT-system och interna processer samt kontroller som kommer ha betydelse enligt det nya förslaget (Leaseurope 2010/08/17).

Carl Grefberg och Tobias Thunander, chef för företagsvärdering respektive chef för företagsfinansiering på KPMG Corporate Finance, menar också att förslaget på en ny standard kan komma att påverka ett stort antal företags finansieringsavtal. Detta då förslaget har betydelse för storleken på finansiella skulder och räntekostnader. Då alla leasingavtal ska aktiveras som tillgångar innebär det att företag som historiskt sett haft låg eller ingen skuldsättning alls kommer att redovisa finansiell skuld i framtiden och kommer att behöva utveckla nya rutiner för att redovisa denna nya skuld. Företagets finansieringsavtal innehåller i dag regelmässigt olika typer av så kallade kreditkovenanter där de vanligast är nettoskuld/rörelseresultat för avskrivningar, räntetäckningsgrad

och lånetjänandegrad. Grefberg och Thunander menar att företag med kreditkovenanter i sina finansieringsavtal bör analysera hur den nya standarden kommer att förändra följsamheten mot kovenanterna och i ett tidigt skede diskutera detta med sina kreditgivare. De menar också att i takt med att en stor del av svenska företags kreditavtal förfaller de närmaste åren är det också viktigt att förhandlingar om refinansiering lämnar marginal för konsekvenserna av den nya standarden när kreditkovenanterna ska förhandlas (Grefberg & Thunander 2010).

Enligt en undersökning som gjorts av PwC Holland tillsammans med Rotterdam School of management är europeiska företag inte redo att implementera den nya standarden än ifall förslaget genomförs. 20 % av respondenterna svarade att de förväntar sig en försämrad kreditrating och 40 % visste inte i dagsläget vilken påverkan leasingstandarderna skulle få på deras nyckeltal och lånevillkor. När det gäller hyra och leasing svarade 40 % av respondenterna att de inte kommer att fortsätta hyra lokaler i samma utsträckning som idag om förslaget på ny standard genomförs. 50 % svarade att för mindre investeringar kommer man inte att hyra tillgångar i samma utsträckning. Andra alternativ som kortfristiga leasingavtal, serviceavtal, direkta köp samt köp genom självfinansiering övervägs istället (PwC 2010).

1.3 Frågeställning

Utifrån problemdiskussionen kommer möjligtvis det nya förslaget att lösa det befintliga klassificeringsproblem som finns för dagens två olika typer av leasingavtal, men på bekostnad av leasetagares redovisning och försämrade nyckeltal. Utifrån detta resonemang ställer vi oss följande frågor:

- Hur kommer den nya standarden att påverka leasetagaren redovisningsmässigt?
- Kommer leasing som finansieringsform att påverkas?

1.4 Syfte

Syftet med uppsatsen är att identifiera tänkbara effekter på redovisningen hos leasetagare som i dag redovisar leasing enligt operationella avtal. Vi vill undersöka hur leasetagaren påverkas redovisningsmässigt då varje leasingavtal kommer att medföra en tillgång och en skuld i balansräkningen. Vi vill också med denna uppsats undersöka om leasetagarens möjligheter till ytterligare leasingavtal och annan form av finansiering i bolaget kan komma att påverkas då eventuella nyckeltal förändras.

1.5 Metodval

Denna uppsats bygger på en kvalitativ studie där informationsinsamlingen har gjorts genom intervjuer av medarbetare på några av Sveriges största revisionsbyråer. Anledningen till att vi har vänt oss till revisionsbyråer är för att vi vill ha revisorers och redovisningsspecialisters syn på det nya förslaget då de lättare kommer att kunna sätta sig in i detta och leasetagarens problem. Då en revisor utför revision i många olika branscher blir det enklare för oss att få en klarhet i problemet genom att intervjua dessa än att själva vända oss till ett antal olika företag som innehar leasade tillgångar.

2 Referensram

Inledningsvis beskrivs leasingens funktion och varför företag i dag väljer att leasa tillgångar. Därefter beskrivs den problematik som dagens leasingstandard har gett upphov till och som lett till att normgivare har givit ut ett utkast om förslag till ny standard. Vi finner det nödvändigt att beskriva processen av tillkomsten av ny standard eftersom det nya förslaget inte givits ut ännu samt att även i denna referensram beskriva nyckeltal och dess betydelse. Slutligen kommer vi beskriva hur det nya förslaget ser ut och hur leasetagare ska tillämpa denna redovisningsmässigt.

2.1 Varför leasing?

De flesta företag äger inte sina produktionsresurser utan det finns alternativ där företaget kan hyra eller leasa sina tillgångar istället (Carlsson 2001:107). Leasing kan definieras som ett finansieringsalternativ till att köpa exempelvis en maskin och liknar ett långtidshyreskontrakt. De företag som leasar tillgångar betalar en avgift t.ex. varje månad eller år under leasingperioden (Nancy Holmström 2003:290). Leasing är dessutom enkelt att införskaffa och erbjuder unika fördelar för företag. Dessa fördelar inkluderar möjligheten att finansiera hela tillgångens köpebelopp, att på ett flexibelt sätt kunna använda tillgången utan att behöva bära de risker som är förknippade med ägandet samt att hantera rörelsekapitalet effektivt. Dessutom innehåller leasing ofta en rad tillhörande tjänster som t.ex. försäkring och underhåll som gör det lätt för användaren att outsoursa sina tillgångsrelaterade behov till leasegivaren (Leaseurope 2010).

Varför företag väljer att leasa kan bero på flera olika anledningar. En orsak kan vara att det är den enda möjligheten för företag som växer snabbt eller är i riskzonen för att finansiera sin verksamhet. En annan orsak till leasing kan vara att det är lönsamt då användningsperioden av den leasade tillgången för ett företag är kort med hänsyn till tillgångens livslängd. Det allra speciella skälet till att leasa en tillgång har riktat sig mot de redovisningsmässiga konsekvenserna. Ett lånefinansierat köp innebär att företaget redovisar en skuld och en tillgång i balansräkningen vilket medför en lägre soliditet samt lägre avkastning på totalt kapital. Det har därför varit frestande för företagsledning, som gärna vill visa bättre siffror, att välja leasing i stället för att köpa (Artsberg 2005:227-228).

2.1.1 Finansiella och operationella leasingavtal enligt IAS 17

Enligt IAS 17 är leasingavtal "ett avtal enligt vilket en leasegivare enligt avtalade villkor under en avtalad period ger en leasetagare rätt att använda en tillgång i utbyte mot betalningar" (IAS 17 p4). Vad som är avgörande för klassificeringen av ett leasingavtal är vem som innehar de ekonomiska riskerna och fördelarna som förknippas med ägandet av den underliggande tillgången. Det är omfattningen av riskerna och fördelarna som har betydelse, det är därmed inte alltid så att hundra procent av riskerna och fördelarna fördelas på antingen leasegivaren eller leasetagaren (IAS 17). En bedömning måste göras av vem av de båda parterna som innehar den större delen av risker och förmåner i och med ägandet och detta görs i varje specifikt leasingfall (Marton m.fl 2010:195).

Ett operationellt leasingavtal kan jämföras med ett hyresavtal och ett finansiellt leasingavtal kan jämföras med ett köp. Ett operationellt leasingavtal definieras som ett leasingavtal som inte går under kategorin finansiellt. Vid leasingperiodens början ska leasingavgiften kostnadsföras linjärt över leasingperioden (IAS 17). Detta betyder att leasetagaren redovisar enbart en kostnad i resultaträkningen. Denna kostnad är lika stor i varje period och den enda centrala frågan för leasetagare med en operationell leasing blir i vilken period kostnaden ska redovisas (Marton m.fl. 2010:202).

Ett finansiellt leasingavtal definieras enligt IAS 17 som ett leasingavtal där ekonomiska risker och fördelar förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Denna äganderätt kan, men behöver inte, övergå till leasetagaren (IAS 17). Om ett leasingavtal ska klassificeras som operationellt eller finansiellt beror på avtalets ekonomiska innebörd och inte den juridiska. Följande exempel leder till att ett leasingavtal klassas som finansiellt, och en av dessa situationer räcker för att avtalet ska ses som finansiellt:

- Äganderätten till den underliggande tillgången överförs från leasegivaren till leasetagaren när leasingavtalet löpt ut.
- Leasetagaren har rätt att köpa den underliggande tillgången vid avtalets slut till ett så pass förmånligare pris än det förväntade verkliga värdet så att leasetagaren vid avtalets ingång sannolikt kommer att genomföra köpet.
- Leasingperioden omfattar större delen av den underliggande tillgångens ekonomiska livslängd.
- Nuvärdet av framtida leasingavgifter motsvarar det verkliga värdet på tillgången.
- Den underliggande tillgången är av så speciell karaktär så att endast leasetagaren kan använda tillgången utan att väsentliga ändringar görs.
- Om avtalet innebär att leasetagaren kan säga upp leasingavtalet i förtid men får då bära de förluster leasegivaren förorsakas på grund av uppsägningen.
- Leasetagaren kan förlänga avtalet mot en avgift som är väsentligt lägre än en marknadsmässig avgift (IAS 17).

Vid leasingperiodens början ska leasetagaren vid ett finansiellt leasingavtal redovisa en tillgång samt en skuld i sin balansräkning. Denna tillgång och skuld värderas till verkligt värde eller nuvärdet av de totala leasingavgifterna ifall det senare värdet är lägre. Vid diskontering av nuvärdet används den implicita räntan om den är känd annars ska leasetagarens marginella låneränta användas (IAS 17).

Leasingavgifterna ska fördelas mellan ränta och amortering av skulden. Skulden amorteras därav i takt med att leasingavgifterna betalas. Både avskrivningar och räntekostnader redovisas varje period i resultaträkningen. Tillgången skrivs av antingen enligt IAS 16 för materiella anläggningstillgångar eller enligt IAS 38 för immateriella anläggningstillgångar. Vid en eventuell prövning av nedvärdering av den underliggande tillgången tillämpas IAS 36 *Nedskrivning* (IAS 17).

2.1.2 Klassificeringsproblematik

Vid operationell leasing redovisar man efter affärshändelsens form snarare än innehållet vilket inte får någon effekt på balansräkningen. Skuld eller tillgång påverkas inte, redovisningen blir dock missvisande då leasingavtalet har samma ekonomiska konsekvenser som vid ett lånefinansierat köp. Vid ett vanligt hyreskontrakt, dvs operationell leasing, sker anskaffningen av tillgången och finansieringen off balance. Detta betyder att den görs utanför balansräkningen och påverkar den då inte heller. Då tillgångar och skulder inte påverkas av hyreskontraktet kommer balansomslutningen och skulderna att bli lägre än vid ett köp av tillgången, vilket i sin tur leder till högre soliditet och lägre skuldsättningsgrad jämfört med ett köp eller en finansiell leasing. Detta är dock bara en kosmetisk effekt på leasetagarens redovisning (Smith 2006:269). Finansiell leasing, dvs ett leasingavtal som inte redovisas som ett hyresavtal, ska enligt nuvarande IAS 17 redovisas som om företaget hade köpt tillgången. Detta sätt att redovisa leasingen som ett lånefinansierat köp beskrivs som att företaget redovisar efter innehållet snarare än efter formen av affärshändelsen (Smith 2006:267). Kostnaden och betalningsansvaret skiljer sig dock inte nämnvärt mellan ett lånefinansierat köp eller en leasad tillgång. Den avgörande skillnaden blir när leasade resurser som regel har utelämnats från de finansiella rapporterna vilket påverkar läsaren då denne läser bolagets balansräkning. Förekomsten av leasade tillgångar bör därför bidra till justeringar i både resultaträkning och balansräkning men endast så länge hyresavtalet löper. Görs detta leder det till att bolag redovisar korrekta avkastningsvärden och soliditetstal (Carlsson 2001:107).

Normgivare har fört ett resonemang om att innebörd går före juridisk form och på så sätt påverka företag att aktivera leasade tillgångar så att det ska vara möjligt att jämföra företaget med ett företag som inte leasar. Med hänsyn till jämförbarheten går påtryckningen på att leasing respektive köpa en tillgång utgörs av samma affärshändelse och att det därför ska redovisas på samma sätt (Artsberg 2005:228-230).

De ovan beskrivna redovisningsmässiga konsekvenserna har bidragit till att redovisningsprofessionen har reagerat. Kriteriet har handlat om neutralitet, vilket handlar om att redovisningen inte ska påverka beslutsfattandet utan istället spegla det. Därför har redovisningsprofessionen velat att likartade affärshändelser ska behandlas lika. Samtidigt ska det också vara möjligt att jämföra olika företag med varandra. Då det gäller ett enskilt företag måste det vara möjligt att få information även om tillgångar och skulder inte tas upp i balansräkningen och kostnader som inte tas upp i resultaträkningen (Artsberg 2005:228-230). Då leasing enbart är en finansieringsform ska leasing inte föranleda till att tillgångsmassan blir osynlig. Det går inte att jämföra lönsamheten om vissa företag arbetar med osynliga resurser (Carlsson 2001:107).

2.2 Nyckeltal

Utifrån företags finansiella rapporter kan nyckeltal tas fram och med dessa kan man förstå och bedöma företagets utveckling på ett mer fullständigt och jämförbart sätt. Med nyckeltal kan två eller flera företags effektivitet jämföras även om de är olika stora. Det finns flera olika typer av analyser man kan göra med hjälp av nyckeltal t.ex. företagets egna status och utveckling, konkurrentanalys eller en analys av kunder och leverantörer (Carlsson 2001:42-44). Förutom ett antal olika standardnyckeltal för t.ex. lönsamhet, likviditet och soliditet finns det branschspecifika nyckeltal. Ett exempel på en institution som använder sig av nyckeltal är Upplysningscentralen som gör nyckeltalsanalyser för olika företag och branscher (Holmström 2003:327). Andra som använder sig av nyckeltal är banker och kreditinstitut och deras beräkningar kallas oftast för kovenanter. Kovenanter är ett finansiellt mått, oftast ett eller flera nyckeltal, som ställs som villkor av en bank då denna utfärdar ett lån eller en kredit. Ett av de vanligaste finansiella kraven är en viss nivå på räntetäckningsgraden (Froste 2009).

Nyckeltal med samma benämning kan dock ibland ge olika resultat. Detta beror på att den definitionsmissiga uppbyggnaden av nyckeltalen kan variera. För en jämförelse mellan olika företag eller mot extern statistik är det viktigt att kontrollera hur de olika nyckeltalen definieras. Nyckeltal kan avslöja viktig information om ett företag och då dessa nyckeltal bygger på företagets egna rapporter är det därför viktigt att dessa rapporter är av hög kvalitet. De finansiella rapporterna bör analyseras separat innan nyckeltal beräknas. Det kan vara så att rapporterna inte uppfyller de krav man ställer på dem för att få ut de önskade nyckeltalen och då kan rapporterna behövas justeras innan nyckeltal beräknas. Värdering, klassificering samt komplettering av västenliga poster bör tas i beaktande. Till exempel kan leasingkapital behöva kompletteras för att analysen av nyckeltal ska bli korrekt. Ett justerings behov idag är företag med stor andel leasade tillgångar, då dessa bidrar till avkastningen och resultatet utan att det syns i balansräkningen. I de fall man analyserar nyckeltal måste avkastningen mätas mot en kapitalbas och en resultaträkning där hyran byts ut mot en avskrivnings- och räntedel (Carlsson 2001:45-48).

2.2.1 Soliditet

En kapitalanalys är en ren balansräkningsanalys vars syfte är att visa olika sidor av företagets finansiering t.ex. med eget och främmande kapital, betalningsberedskap på kort och på lång sikt, kapitalbindning och självfinansieringsgrad. Kapitalanalysen kan vara central för kreditbedömare. I en kapitalanalys ingår nyckeltal som bland annat likviditet, soliditet, kapitalets omsättningshastighet och självfinansieringsgrad (Holmström 2003:394). Soliditet är ett mått som mäter den långsiktiga stabiliteten i kapitalstrukturen. Detta är ett viktigt mått på företagets finansiella styrka då det är denna del av företaget som är finansierat med eget kapital. Soliditet visar förhållandet mellan eget kapital och totalt kapital vid ett enda tillfälle, vilket vanligtvis är balansdagen.

En tumregel är att detta nyckeltal bör vara ca 30 %, men utvecklingen över tid för företaget och branschen är viktigare än själva nivån på nyckeltalet. Har företaget en god soliditet innebär detta att företagets möjligheter till självfinansiering är goda. Ju större eget kapital i förhållande till det totala kapitalet desto mindre lånat kapital behövs. Ett exempel på hur soliditet beräknas är följande:

(Eget kapital + minoritetsintressen) x 100 / Totalt kapital

(Holmström 2003:396).

2.2.2 Räntabilitet

Det vanligaste måttet på lönsamhet är räntabilitet. Räntabilitet är det samma som avkastning antingen på företagets egna kapital eller totala kapital och visar hur effektivt kapitalet används. Dessa nyckeltal är viktiga för ekonomistyrningen inom t.ex. industri- transport- och handelsföretag (Holmström 2003:384). Räntabilitet på totalt kapital visar hur företagets kapital eller totala tillgångar (dvs. balansomslutningen) har förräntats under året. Eftersom detta nyckeltal inte tar hänsyn till hur kapitalet är finansierat är det lämpligt för jämförelse mellan företag. Beräkning av räntabilitet på totalt kapital kan göras från två håll i resultaträkningen. Antingen utgår man från resultatet efter finansiella poster och lägger tillbaka räntekostnaderna eller så utgår man ifrån rörelseresultatet efter avskrivningar och lägger till de finansiella intäkterna. Avkastningen beräknas på företagets genomsnittliga kapital under räkenskapsåret. Beräkningen av räntabilitet på totalt kapital kan antingen se ut som följande exempel:

(Resultat efter finansiella poster + räntekostnader) x 100 / Genomsnittlig balansomslutning

Eller enligt följande exempel:

(Rörelseresultat + finansiella intäkter) x 100 / Genomsnittlig balansomslutning

(Holmström 2003:386).

2.2.3 Skuldsättningsgrad

Skuldsättningsgrad används också för att bedöma hur mycket företaget har lånat i förhållande till det egna kapitalet. Skuldsättningsgraden är ett mått på företagets finansiella styrka eftersom man med detta mått beräknar vilken effekt en ökning respektive minskning av skuldsättningen har på det egna kapitalets avkastning. Skuldsättningsgrad är ett alternativ till soliditetsmålet, där en hög skuldsättningsgrad motsvarar en låg soliditet och tvärt om.

Avsättningar + Skulder/Genomsnittligt eget kapital

(Holmström 2003:399).

2.3 Bakgrund till ny standard

Ända sedan 1960-talet har normgivare försökt normsätta redovisningen av leasing. Trots att USA var först med normgivningen var inte Sverige långt efter. 1976 kom USA ut med den första redovisningsstandarden gällande leasing. 1996 kom en arbetsgrupp bestående av några av världens största normgivare ut med ett förslag som till viss del liknar dagens förslag. Diskussionen kring leasing och dess redovisning har därmed pågått under lång tid (Beattie mf 1998). I Sverige publicerade FAR redan 1967 en rekommendation där hyresavtal med skyldighet att överta den hyrda tillgången skulle jämföras med ett avbetalningsköp med rekommendationen att det hyrda objektet aktiverades som en tillgång och på samma sätt skulle betalningsskyldigheten aktiveras som en skuld. Dock hade inte dessa normer stort genomslag på praxis eftersom de var för allmänt hållna vilket ledde till att parterna kunde anpassa avtalsvillkoren efter normerna och ändå uppnå de redovisningsmässiga effekter som eftersträvades (Artsberg 2005:228-230).

Problemet med nuvarande IAS 17, och US GAAP:s motsvarighet FAS 13, är att det finns två kategorier av leasing; finansiell leasing och operationell leasing. Dessa medför två olika typer av redovisning, en on balance och en off balance. Investerare och analytiker samt de som använder de finansiella rapporterna som underlag för investeringsbeslut måste själva uppskatta vilka effekter den operationella leasingen medför. Ett mer tillfredställande sätt för investerare skulle vara om leasetagare redovisade de tillgångar och skulder som uppkommer av leasingavtalet och investerare skulle då bättre förstå leasingverksamheten (Snapshot: Leases 2010). Det finns även stora brister i kvalitet på information mellan leasetagare och leasegivare. Många tror därför att det är viktigt med en konsekvent redovisning för leasetagare och leasegivare (Snapshot:Leases 2010).

I augusti 2010 gav IASB ut ett *Exposure Draft* (ED) vilket är ett förslag på en ny redovisningsstandard för leasing. Detta ED bygger på ett *Discussion Paper* som publicerades i mars 2009 och där IASB därefter har tagit hänsyn till de synpunkter som inkommit kring detta. Arbetet med att ta fram ett förslag på en helt ny IFRS standard är ett samarbete mellan IASB och FASB. Projektets mål är att tillhandahålla information kring finansiella rapporter angående belopp, tidpunkt och osäkra kassaflöden som uppkommer på grund av leasingavtal. Fram till den 15 december 2010 hade allmänheten möjlighet att komma med synpunkter och kommentarer på den nya standarden (Snapshot: Leases 2010). Det nya förslaget kommer bli en ny IFRS och kommer ersätta den nuvarande IAS 17 *Leasing* (ED/2010/9).

2.3.1 Ny standard kommer till

IASB är en oberoende privatfinansierad organisation som tar fram och tillsätter nya redovisningsstandarder. IASB försöker möta efterfrågan på bättre kvalitet på information för alla användare av finansiella rapporter genom att fastställa redovisningsstandarder av hög kvalitet. Bättre kvalitet kommer också att vara värdefullt vid upprättandet av finansiella rapporter. IASB utvärderar fördelarna med att lägga till ett potentiellt ämne till sin agenda i huvudsak med hänsyn till investerarnas behov. IASB ser bland annat över relevansen av information för användarna och tillförlitligheten av den information som lämnas. Utgångspunkten för publiceringen av en ny standard börjar med ett projektförslag som presenteras av IASB:s styrelse. De frågor som tas upp i samband

med projektförslaget gås igenom i form av forskningar. IASB sänder detta vidare till en Working Group vilka fungerar som ett rådgivande organ inom IASB:s organisation. Därefter utvecklar IASB ett *Discussion Paper* som vidarebefordras till de parter som är berörda. I samband med utgivningen av ett *Discussion Paper* ges det möjligheter till kommentarer och synpunkter som skickas in till IASB i form av ett *Comment Letter*, oftast har intressenter 9-15 månader på sig att skicka in kommentarer. IASB visade siffror på över 300 *Comment Letters* på det *Diskussion Paper* kring framtagandet av det nya leasingförslaget (www.ifrs.org).

När projektförslaget är utrett går utvecklingen av förslaget till en ny standard vidare till ett *Exposure Draft*. Även här har berörda parter under en tid på 9-15 månader ytterligare möjligheter att komma med synpunkter och kommentarer på innehållet. När processen kring ED:t är färdigt publiceras den nya standarden som betecknas IFRS. Slutdatum för kommentarer och synpunkter på ED *Leases* gällde fram till 15 december 2010 och för närvarande har 165 stycken *Comment Letters* publicerats på IASB:s hemsida (www.ifrs.org).

Då IASB har gett ut en ny IFRS standard måste den gå igenom ytterligare en process för att den ska godkännas och antas av EU. En ny standard som IASB gett ut gäller därmed inte direkt för företag inom EU. Europeiska företag får dock använda den nya standarden för att söka vägledning om den inte strider mot en redan godkänd IFRS. Processen för EU att godkänna den nya standarden som IASB gett ut tar ungefär sex månader. Då EU-kommissionen godkänner standarden översätts den till samtliga medlemsländers språk och är först därmed antagen av EU och blir bindande för alla medlemsländer (Marton m.fl. 2010). Enligt ED:t för ny leasingstandard ska företag tillämpa den nya IFRS i sina finansiella rapporter dagen efter att den träder ikraft (ED/2010/9). Om förslaget till ny standard genomförs av IASB beräknas den vara klar och publicerad i juni 2011 (www.ifrs.org). Blir den därefter antagen av EU beräknas den nya standarden träda ikraft 1 januari 2013 (Balans nr 11 2010).

2.4 Redovisning av leasing enligt det nya förslaget

Leasetagaren ska enligt det nya förslaget redovisa tillgångar och skulder hänförliga till leasingavtal i sin balansräkning. Detta inkluderar även sådana leasingavtal som under nuvarande regelverk klassificeras som operationella leasingavtal (KPMG Financial Reporting News 2010). Enligt ED:t föreslås det att både leasegivare och leasetagare ska tillämpa en *right-of-use* modell i sin redovisning för alla typer av leasing. För leasetagaren innebär det att denne ska redovisa en tillgång vilket representerar dess rätt att använda den underliggande tillgången under leasingperioden som en *right-of-use* tillgång samt en skuld att betala leasingavgift (ED/2010/9).

Vid leasingavtalet början ska leasetagaren värdera skulden till nuvärdet av de framtida leasingavgifterna. De komponenter som används för att mäta skulden består av leasingperiod, variabla avgifter, kostnader för möjlighet till förtida uppsägning samt en diskonteringsränta (KPMG Financial Reporting News 2010). Vid diskontering ska leasetagarens marginella låneränta användas eller den ränta leasegivaren tar för leasingavtalet ifall denna kan fastställas. Tillgången ska värderas till samma belopp som skulden vid anskaffningstillfället med justeringar för leasetagarens direkta kostnader i samband med ingåendet av leasingavtalet (ED/2010/9).

Då leasetagaren när leasingavtalet börjar redovisar en tillgång i sin balansräkning och en skuld att betala leasingavgift ska denne även redovisa följande poster i sin resultaträkning, om inte annan IFRS kräver eller tillåter annat;

- leasingkostnad på "skulden att betala leasingavgift"
- avskrivningar på tillgången
- omvärdering av vinster och förluster i enlighet med IAS 38, när en tillgång omvärderas i enlighet med paragraf 21
- eventuella förändringar i skulden att betala leasingavgift som härrör från omvärdering av den förväntade mängden *villkorad hyra* eller förväntade betalningar under begreppet alternativa påföljder och *restvärdegarantier* avseende innevarande eller tidigare perioder.
- nedskrivningsförluster på tillgången (ED/2010/9).

Vid efterföljande värdering ska skulden värderas till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden och tillgången ska värderas till upplupet anskaffningsvärde så vida inte ED:ts paragraf 21-24 ska tillämpas. Om en leasetagare värderar right-of-use tillgången till upplupet anskaffningsvärde, ska den skrivas av systematiskt ifrån den dagen då leasingen påbörjades tills leasingperioden slutar eller under den underliggande tillgångens nyttjandeperiod ifall denna är kortare. Leasetagaren ska välja avskrivningsmetod och se över avskrivningsperiod och avskrivningsmetod i enlighet IAS 38 (ED/2010/9 p20).

Enligt förslaget kommer den nya standarden att gälla all leasing med undantag av:

- Leasing av immateriella tillgångar (IAS 38)
- Leasingavtal för att utforska eller använda mineraler, olja, naturgas och liknande icke förnyelsebara naturtillgångar (IFRS 6)
- Leasingavtal för biologiska tillgångar (IAS 41)
- Leasingavtal mellan dagen då ett leasingavtal ingås och dagen då leasingen börjar om detta uppfyller definitionen av ett förlustavtal (IAS 37)

(ED/2010/9).

2.4.1 Övergången från den nuvarande standarden till den nya

När en leasetagare har ett leasingavtal enligt den nuvarande standarden ska leasetagaren redovisa och tillämpa alla utestående avtal inom tillämpningsområdet av det nya förslaget. Detta ska göras från och med den dag då första tillämpningen görs och ska ske till en förenklad retoraktiv metod. Likaså ska även den ingående balansen justeras för varje påverkad post i eget kapital för den tidigaste förgående perioden som presenterats och redovisa de som om det nya förslaget hade tillämpats från början. Det leasetagaren gör vid övergången är att denne redovisar en skuld för varje utestående leasing uppmätt till nuvärdet av återstående leasingavgifter diskonterat med leasetagarens marginella låneränta den dagen då tillämpningen görs. När det gäller tillgången, dvs. sin nyttjanderätt, så redovisar leasetagaren denna på samma sätt som skulden fast med förbehåll för eventuell justering för att återspegla en nedskrivning. Om det skulle visa sig att leasingavgifterna

varit ojämna under hyrestiden ska leasetagaren justera sin nyttjanderätt och redovisa denna med samma belopp för de förutbetalda eller upplupna leasingavgifterna (ED/2010/9).

2.4.2 Lättnadsregler för korta leasingavtal

Att Redovisa samtliga leasingavtal i balansräkningen skulle kunna bidra till att förnyelse av korta leasingavtal skulle bli allt vanligare, alternativt så skulle en ökad användning av tillfälliga hyresavtal komma i fråga (Goodacre 2003). ED:t tar upp lättnadsregler där korta leasingavtal på mindre än 12 månader ger leasetagaren möjligheter att inte diskontera värdena i balansräkningen (PwC 2010). Detta innebär att leasetagaren tillåts att värdera rights-of-use tillgång till det odiskonterade värdet av leasingavgifter inklusive återvinningsbara direkta kostnader. Leasetagaren tillåts även värdera leasingkulden som står i relation till förpliktelsen att betala leasingavgifter till odiskonterade värde av framtida leasingbetalningar (ED/2010/9).

2.5 Effekter med det nya förslaget

Att kräva företagen till att redovisa all leasing som skuld och tillgång kommer påtagligt att påverka företagens finansiella indikatorer så som nyckeltal (Grossman & Grossman 2010). Företagens prestation mäts ofta med hjälp av nyckeltal och när det gäller lån är kovenanterna fokuserade på skuldsättningsgraden. Det har tidigare gjorts flertalet studier vars resultat kommer fram till att företags finansiella nyckeltal försämras då operationell leasing kapitaliseras. Goodacre (2003) vill med sin studie summera tidigare studier som gjorts samt redogöra för nya bevis för den förändring som sker. 1991 utvecklade Imhoff mfl en metod för att mäta effekterna av att redovisa operationella leasingavtal i balansräkningen. Han upptäckte att det skulle ge upphov till väsentliga skillnader i nyckeltalen. En liknande studie har gjorts av analytiker från detaljhandeln där de i en forskningsrapport, efter att ha undersökt 27 stora företag i Storbritannien, kom fram till att kapitalisering av all redovisning skulle föranleda till en hög skuldsättningsgrad (Goodacre 2003). Beattie mfl (1998) genomförde en liknade undersökning där de istället undersökte delar av leasingbranschen i Storbritannien och även de kommer fram till ett likande resultat. Beattie drar även slutsatsen att på grund av förändrade nyckeltal kan även bl.a. användarnas beslut påverkas när det gäller kreditrating, kredit- och lånebedömningar samt riskbedömningar. Även ledningens agerande kan påverkas när det t.ex. gäller finansiering- och vinstbeslut (Beattie mfl 1998). 1996 kom G4+1 (vilket innefattar normgivare från Storbritannien, Australien, Nya Zeeland, Canada och IASC) ut med ett förslag på nya redovisningsregler vilket är mycket snarlikt det förslag som IASB idag har publicerat. På detta förslag har Goodacre gjort beräkningar där han kommer fram till samma effekter vid en kapitalisering av operationell leasing som Imhoff gjorde 1991 (Goodacre 2003).

Eftersom tillgångar och skulder, som leasingen medför, ska redovisas i balansräkningen och därmed påverkar nyckeltalen kommer det att medföra att företagen får svårare för finansiering (Grossman & Grossman 2010). Det finns dock frågor om det verkligen kommer att utgöra någon skillnad om operationell leasing ska redovisas i balansräkningen. Kommer investerare att agera annorlunda och kommer bankerna att bevilja mindre lån eller ändra villkoren för lånen? Finansiella leasingavtal redovisas, som alla vet, i balansräkningen och det finns operationella leasingavtal som redovisas i form av noter i den finansiella rapporten vilket innebär att användarna får tillräckligt med

information. En kapitalisering av operationell leasing kan få betydelse ifall beteendet hos några av de berörda parterna ändras (Goodacre 2003).

Det är mycket möjligt att det nya förslaget kommer att få en negativ inverkan på leasingbranschen eftersom de komplicerade standardkraven, som det nya förslaget medför, kan orsaka att all leasing kommer att undvikas (Grossman & Grossman 2010). Det finns en oro att användarna av de finansiella rapporterna får en annan uppfattning av företaget. Denna oro ger upphov till att företagets attityder till leasing blir annorlunda. Det är i så fall möjligt att företagen går över till att äga tillgången. Samtidigt borde det bero på hur marknaden ser ut. Är den effektiv kommer inte förändringarna ha så stor inverkan. Annat är det om marknaden är ineffektiv, då är det mer tänkbart att möjliga reaktioner skulle leda till minskad leasing (Goodacre 2003). Vissa användare av finansiella rapporter har kunnat konstatera att leasing som finansieringsform inte skulle upphöra helt eftersom det finns företag som inte har den möjligheten att välja mellan att köpa tillgången eller leasa den (Beattie 2006). I Storbritannien har leasing hållit sig på en stabil nivå sedan 1980-talet vilket kan bero på möjligheten att välja bort finansiell leasing till fördel för operationell leasing, men också därför att leasing för med sig många andra fördelar (Beattie mfl 1998).

3 Metod

I metoden beskrivs den kvalitativa forskningsmetod som uppsatsen bygger på. Här beskrivs olika metodval och vad som skiljer dem åt och samtidigt ges en beskrivning om varför den aktuella metoden valts för att inhämta informationen. Ytterligare beskrivs tillvägagångssättet för insamling av empiri samt intervjuteknik och intervjuanalys.

3.1 Val av metod

För att kunna gå vidare i studien är det viktigt att finna representativ forskningsmetod som bidrar till en tillförlitlig uppsats. Två flitigt använda forskningsmetoder inom samhällsvetenskaperna är *kvalitativ forskning* och *kvantitativ forskning*. Dessa metoder fungerar som markörer för användarens utgångspunkt i uppsatsskrivandet och står i relation till den genomtänkta undersökningen (Denscombe 2000:203). Vad som är utmärkande för den kvalitativa forskningen är att den har sin liknelse mot ord och förknippas ofta med en beskrivning samt associeras med småskaliga studier. Dock kan en kvalitativ variabel åsättas med siffror inför en datorbearbetning i form av att variabeln kodus med ett nummer (Dahmström 2005:25). Kvalitativ forskning tenderar att förknippas, utifrån ett helhetsperspektiv, med en inblandning från forskarens sida och med en öppen forskningsdesign. Denna forskning har även en association med specifikt fokus mot neutralitet från forskarens sida och med en förutbestämd forskningsdesign. Den kvantitativa forskningen upplevs i större utsträckning som riktad mot siffror och förknippas mer med analys associerat med storskaliga studier (Denscombe 2000:203). Vi finner det inte lämpligt att använda en kvantitativ metod då den utgörs av beräkningar och insamling av data. En kvalitativ forskningsmetod är det tillvägagångssätt som är bäst lämpad utifrån den frågeställning som uppsatsen bygger på.

3.2 Datainsamling

Den insamling av data som krävs för att göra en undersökning kan samlas in på olika sätt och innebära en insamling av primär- eller sekundär kraktär (Dahmström 2005:75). Primär data är sådan information som utredaren själv samlar in. Den sekundära datans insamling är av sådant material som är insamlat av andra (Lundahl & Skärvad 1999:52).

Den information som tillgåtts kommer bl.a. från kursböcker som använts under kurser inom området företagsekonomi samt olika publiceringar som funnits tillgängliga på internet och vetenskapliga artiklar. Sökmotorn Google och databasen FAR Komplet har använts i stor utsträckning för att inhämta information om det nya leasingförslaget som ska ersätta IAS 17. Dock har vi endast vänt oss till sidor som har hög tillförlitlighet. Sådan information har inhämtats från bl.a. PwC, KPMG och IASB. För att kunna utföra en kvalitativ studie har den sekundära delen av informationen inhämtats hos revisorer och redovisningsspecialister från fyra olika revisionsbyråer och informationsinhämtandet grundas på personliga besök och intervjuer. Vad vi finner lämplig med intervjuer är att det finns möjlighet till djupgående och detaljerad data.

3.2.1 Respondenter

För att vi ska kunna gå vidare i vår studie har det varit viktigt för oss att använda en urvalsram som utgörs av en förteckning över tänkta respondenter med den efterfrågade expertis och kunskande som urvalet har kunnats göras ifrån. Urvalet bör innehålla en komplett förteckning över samtliga som finns i målgruppen för undersökningen (Denscombe 2000:25). Valet av respondenter skedde genom att vi valde ut och tog kontakt med fem stora revisionsbyråer, dock avböjde en av dessa på grund av förhinder. Målgruppen för studien är auktoriserade revisorer och redovisningsspecialister som har en gedigen erfarenhet av revision framförallt i publika bolag. Vid val av respondenter fördes en diskussion huruvida företag i form av leasetagare skulle ingå i studien eller inte. För vår del ansågs det att berörda företag troligtvis inte var tillräckligt insatta i det nya förslaget om ny leasingstandard då den ännu inte är antagen och tillämpningsbar, vilket innebär att de inte heller skulle vara tillräckligt kunniga för att förmedla tillräckligt med kvalitativt material. Därför valdes enbart revisorer och redovisningsspecialister ut. Då en revisor ofta är insatt i en mängd klienters redovisning och behov ansåg vi att de kunde svara för hur dessa företag kommer att drabbas när det nya förslaget ska tillämpas. Kontakt med önskvärda respondenter vilka var kunniga inom IFRS-området och leasing togs via e-mail och telefon. Denna metod vi använt oss av kallas för medvetet selektivt urval och innebär att individer som av någon anledning anses vara intressanta väljs ut (Körner & Wahlgren 2002:34). Intervjuerna har genomförts med två stycken auktoriserade revisorer respektive två stycken redovisningsspecialister.

Hans Warén är auktoriserad revisor samt kontorschef och delägare på Deloitte i Göteborg. Han har varit i branschen sedan 1987 och arbetar idag med större koncerner, både svenska och internationella. Dessa innefattar en mängd olika branscher allt från publika bolag, ägarledda bolag till kommunalt och statligt ägda bolag. Som auktoriserad revisor arbetar Hans främst med revision samt rådgivning och olika typer av projekt.

Thord Axelsson är auktoriserad revisor och har jobbat som detta i tretton år. Thord jobbar i huvudsak med medelstora och stora bolag på KPMG i Göteborg och har även tidigare jobbat mycket mot utlandet med rapportering i koncerner men även börsnoterade bolag i Sverige som ska applicera IFRS-regelverket eller US GAAP.

Magnus Nilsson är redovisningsspecialist. Han började arbeta som revisor 1989 och blev auktoriserad revisor 1995. Magnus har jobbat mycket med revision i allt ifrån små till stora bolag och 1996 började han jobba med redovisningsfrågor i samband med att årsredovisningslagen kom. Sedan 2006 jobbar Magnus på Grant Thornton med redovisningsfrågor samt frågor kring IFRS.

Pär Falkman har jobbat på Ernst and Young i tio år som redovisningsspecialist och konsult. De senaste sju till åtta åren har han jobbat med IFRS i olika varianter, årsredovisningsarbete, principiella frågor, implementering och tillämpningar av nya IFRS-konverteringar samt den typen av redovisningskonsultation.

3.3 Intervjuer

Intervju är en metod för insamling av uppgifter där en intervjuare ställer frågor och går in i en dialog med den som ska intervjuas. Denna metod är nödvändig i de flesta utredningssammanhang för insamling av data och förekommer bl.a. vid surveyundersökningar, fallstudier, deltagande observation samt experiment. När en undersökning ska göras genom intervjuer är det viktigt att klargöra vilken form av intervju som ska genomföras samt hur intervjupersoner ska identifieras, kontaktas och få dem att delta i intervjun. Det är också viktigt att fastställa vilken intervjuteknik som ska tillämpas samt hur det insamlade materialet ska registreras, sammanställas och analyseras. Det går att särskilja intervjuer från standardiserade till icke-standardiserade. Vid standardiserade intervjuer är frågeformuleringen och ordningsföljden bestämd på förhand. Vid icke-standardiserade intervjuer är frågeformuleringen och ordningsföljden mera fri vilket gör den mera flexibel och situationsanpassad. Det finns även sådana intervjuer som inte går att kategoriseras som standardiserade eller icke-standardiserade och sådana intervjuer är en form av semistandardiserade intervjuer. Denna typ av intervju har valts att användas i denna uppsats. Vid en sådan intervju har forskaren på förhand bestämt vad det är för frågor som ska ges och de frågor intervjuaren ställer riktar sig enbart till vissa personer. De frågor som ges är utformade med uppföljningsfrågor som "Vill du utveckla det?", "Berätta mer om det", "Kan du förtydliga det?" (Lundahl och Skärvad 1999:115-116).

Fördelen med intervjuer är produktionen av djupgående och detaljerad data. Den som ställer frågorna får sannolikt värdefulla insikter som grundar sig på de djupgående informationer som samlats in på respondentens kunskaper och erfarenheter. Intervjuerna är ofta avtalade på förhand vid lämplig tidpunkt och plats vilket garanterar en hög svarsfrekvens. Det krävs heller ingen omfattande utrustning. Vidare är intervjuer en flexibel metod för insamling av uppgifter, där den som intervjuar kan justera undersökningsriktningen under intervjuprocessen. Då den som intervjuar har direktkontakt med respondenten kan de uppgifter som lämnas kontrolleras för dess riktighet och relevans (Denscombe 2000:161-162).

Det som dock är lite problematiskt vid intervjuer är att analysen av data är svår och tidskrävande. Utskriften av och kodningen av de data som samlats in är väldigt mödosam. De data som samlas in från intervjuer grundas mer på vad människor säger än vad de gör och det är inte alltid att uttryck och handling stämmer överens. Vad människor säger att de gör, tänker och föredrar kanske inte alltid återspeglar sanningen (Denscombe 2000:161-162).

3.3.1 Intervjuguide

Inför intervjuarbetet bör en intervjuguide eller frågeguide skapas. Det kan vara en lista över olika frågeområden, den bör dessutom vara ganska kort och ta upp stora delområden. Eftersom man ska bearbeta materialet bör det vara bättre att ta med för lite än för mycket, eftersom det i slutändan ändå blir mycket material att jobba med (Trost 1997:47). Utifrån den kritik som riktats mot det nya förslaget till leasingstandard och utifrån de frågeställningar som denna uppsats bygger på skissades sex konkreta frågeområden upp när det gäller redovisning av det nya förslaget, vad som sker vid

övergången om en ny standard träder ikraft samt hur leasetagaren påverkas och redovisningsmässigt ska behandla den nya typen av tillgång. Följande områden har respondenterna fått svara på:

Kommer leasetagaren att uppleva några komplikationer i redovisningen i samband med det nya förslaget?

Hur ska leasetagaren hantera den leasade tillgången redovisningsmässigt enligt det nya förslaget?

Om ett företag ingår ett operationellt leasingavtal på fem år precis innan den nya standarden trätt ikraft, hur kommer det i så fall att påverka leasetagaren?

Det nya förslaget tar upp en lättnadsregel när det gäller korta leasingavtal. Vilken typ av tillgångar skulle detta kunna vara? Hur ska de hanteras? Kan det bidra till några konsekvenser?

Efter att vi har fått svar och synpunkter på dessa redovisningsmässiga områden ställdes ytterligare tre frågor som utifrån den litteratur vi tagit del av går in på områden som påverkas av en eventuell ny standard. Dessa områden berör hur förslaget blir bättre för användaren, om jämförbarheten uppnås med det nya förslaget samt hur leasing som finansieringsform påverkas. Följande områden har diskuterats med respondenterna:

Upplever ni som revisor/ redovisningsspecialist något som inte är bra respektive bra med den nya standarden?

Är förslaget utformat på ett sådant sätt att det uppfyller användarnas behov?

Kan det finnas risk för mindre leasing i framtiden?

Inför den sista intervjun, med en redovisningsspecialist, hade ett tydligt mönster och en bild av hur det nya förslaget påverkar leasetagaren redovisningsmässigt uppkommit. Därför, förutom att få ovan frågor besvarade, fördjupades frågorna inom området hur förslaget till ny standard kommer att påverka leasetagaren och dess möjlighet till ytterligare leasing eller finansiering då nyckeltal förändras samt hur eventuellt leasing som finansieringsform kommer att påverkas.

3.3.2 Intervjuanalys

När alla planerade intervjuer har genomförts ska materialet bearbetas, analyseras och tolkas. Vid kvalitativa studier finns det inga fasta regler eller överenskommelser hur bearbetning och analys ska gå till. När det gäller analys menar vissa att detta görs samtidigt som intervjuerna genomförs medan andra menar att man ska vänta med att analysera sitt material till dess att all data är insamlad. Enligt Trost ska goda idéer i form av analys noteras men att göra hela analysen under pågående intervjuarbete är inte att rekommendera. Detta eftersom man behöver distans till det material man insamlat för att på ett rimligt sätt kunna analysera det. Eftersom det inte finns några gemensamma spelregler inom kvalitativa studier när det gäller analys är bearbetningen, analysen och tolkningarna styrda av den enskildes personliga tycke och smak (Trost 1997:112-113). När det gäller bearbetning av

sitt intervjumaterial finns det dock lite olika metoder att använda sig av. Vi har vid varje intervjutillfälle bandat intervjuerna och vid bearbetning av materialet valt att lyssna av samt skriva en sammanfattning av intervjun. Enligt denna metod har man i sammanfattningen omstrukturerat intervjun så att den passar den struktur man har i intervjuguiden. Detta har gjorts för att all intervjudata ska få samma struktur och bli lättare att analysera. Fördelen med denna metod är också att man skär bort alla oväsentligheter i materialet som inte har med studien att göra. Visserligen går man miste av delar av sitt material, detta har man dock kvar under uppsatsarbetet i form av bandat material (Trost 1997:114). I samband med intervjuerna fördes det minnesanteckningar för att komma ihåg vissa ord och delar som var extra intressanta, detta är bra att göra eftersom analysen är en interaktion inom den som gör analysen vilket kan innebära att föreställningsvärden ändras. Det kan dyka upp nya minnen från en intervju och gamla och nya idéer kan stötas och blötas med varandra (Trost 1997:115). Vi har delvis under arbetets gång analyserat det empiriska materialet under intervjuarbetet med utgångspunkt i de frågor vi utgick ifrån. Intervjuarbetet tog ca två veckor att genomföra och under denna tid uppkom nya synvinklar och idéer allt eftersom intervjuerna genomfördes. Detta har lett till att några av grundfrågorna har utvecklats och inför den fjärde och sista intervjun med en redovisningsspecialist har vi valt att utgå ifrån samma frågematerial men valde att fördjupa oss på vissa följdfrågor. Detta för att få ett bredare perspektiv och få grundligare svar på studiens delfråga. När kvalitativa studier genomförs kan den intervjuade läsa igenom en utskrift av intervjun för att eventuella missförstånd eller missuppfattningar kan klaras ut (Trost 1997:90). Vi har efter bearbetning och transkribering av respektive intervju via e-mail skickat ut det material som används i uppsatsen till respektive respondent. Det har då funnits en möjlighet för respondenten att opponera mot eventuella missuppfattningar i intervjun. Dock har det inte kommit några kommentarer vilket tolkas som att det som har skrivits i empirin är korrekt uppfattat.

3.4 Reliabilitet och validitet

När det gäller reliabilitet och tillförlitlighet så menar man att den mätning man gör är stabil och inte utsatt för slumpflytelser. Alla intervjuer ska frågas på samma sätt och situationen ska vara lika för alla. Oftast förväntas reliabilitet att en mätning vid en viss tidpunkt ska ge samma resultat. Problemet är då att man förutsätter ett statistiskt förhållande. Ur ett interaktionistiskt synsätt utgår man mer från att man hela tiden deltar i processen och då kan skilda resultat förväntas vid skilda tidpunkter (Trost 1997:99). Vi har under intervjuerna ställt samma frågor i alla intervjuer men när det gäller den sista intervjun har vi valt att gå djupare in på vissa delfrågor.

4 Empiri

Empirin är uppbyggt på så sätt att respondenternas frågor redovisas var för sig och följer ordningen i intervjuguiden. I slutet av empiridelen görs en djupare redogörelse kring de frågor som berör leasing som finansierings form och som främst ställdes inför vår sista intervju med en redovisningsspecialist.

4.1 Hur ska tillgången hanteras redovisningsmässigt och kommer leasetagaren uppleva komplikationer i redovisningen med det nya förslaget?

Hans som är revisor menar att leasetagaren kommer att uppleva komplikationer i redovisningen. Utifrån ett makroperspektiv blir inte redovisningen enklare med tiden, utan den blir allt mer komplex i olika avseenden. Det råder just nu tre stora förändringar inom IFRS-regelverket. Det gäller intäktsredovisning (IAS18), pensioner (IAS19) och leasing (IAS17). Alla nyheter om förändringar är till en början komplexa men just rekommendationen om ny standard för leasing innehåller väldigt många komponenter som blir föremål för mycket bedömningar och ju mer bedömningar som tar sig in i redovisningen samt tillämpningen av olika redovisningsrekommendationer driver i väg komplexiteten. Detta bidrar till att två helt oberoende parter som ska redovisa en transaktion t.ex. ett leasingavtal kan få olika utfall beroende på vilken bedömning de gör. Bakom varje bedömning finns människor och alla människor tänker olika. Om allt baseras på fakta så blir resultatet detsamma i slutändan oavsett vem som gör vad, men baseras det på bedömningar så kan resultaten bli olika. Omfattningen av operativa leasingavtal är större än de finansiella. De som i dag redovisar leasingavtal som finansiella kommer inte att märka någon större skillnad förutom att tillgången kommer att få en annan beteckning. Att den implicita räntan ersätts med leasetagarens marginella låneränta kommer inte att göra någon större skillnad.

Om det är något man ska peka på när det gäller komplexiteten så är det värderingsproblematiken. Dels kommer balansräkningen hos de leasetagare som redovisar sina leasingavtal som operationella att bli stor. Även resultaträkningen kommer att visa ett annat värde p.g.a. ränte- och avskrivningskomponenter. Det kommer också bli effekter på mätningen av företag med avseenden på förändrade nyckeltal som kan leda till implikationer på lånevillkor hos banker men även en komplex materia för de som ska sätta sig in i redovisningen. Enligt Hans är redovisningen på väg att gå så pass långt, något som revisorn märker ute i klientmiljön, med avseende på att den är med och styr de affärsmässiga besluten vilket inte var fallet för flera år tillbaka i tiden. Då var redovisningen mer en konsekvens utav de affärsmässiga beslut man fattade. Orsaken beror på nya redovisningsrekommendationer.

Thord är också revisor och hans syn på komplexiteten hos leasetagaren är med tanke på att denne nu ska gå in och redovisa i böckerna i större utsträckning. Detta kommer att påverka alla företag som tidigare velat få avtalen klassificerade som operationella leasingavtal. Det här, menar han, är något som många företag har velat historiskt. De komplikationer som uppstår i samband med den nya rekommendationen är att det blir ytterligare en punkt som ska hanteras i böckerna. Utkastet är

förvisso nytt men när många har satt sig in i det så blir det en praxis precis som alla andra rekommendationer. Det avtal som har funnits tidigare mellan leasegivare och leasetagare har levt sitt egna liv eftersom de kan ha haft helt olika tolkningar på samma avtal. Den nya standarden ska i princip inte leda till några värderingsproblem i förlängningen men det gäller dock att hitta formerna och värderingsmodellerna samt att göra bedömning i första läget om vad som ska tas upp i tillgångssidan och skuldsidan. Detta är inte så enkelt i början då en koncernredovisning ska upprättas och ny information måste samlas in. När det väl har hållit på i några år kommer det inte att bidra till större komplikationer i redovisningen. IASB har som mål att den nya standarden ska träda ikraft i mitten av juni 2011. En av anledningarna är att det ligger en mängd länder som ska in i IFRS därför måste det vara klart innan dessa länder börjar konvertera till IFRS, detta för att de ska slippa göra om hela redovisningen efter första året.

Då leasetagaren ska diskontera framtida betalningsflöden är förslaget att den ska bygga på leasetagarens marginella låneränta. Som det ser ut idag används den implicita ränta, men endast då den är känd. Den implicita räntan fungerar på det sättet att om leasegivaren och leasetagaren kommer överens om ett avtal för leasing av t.ex. en bil på tre år så tittar leasegivare på den förväntade avkastningen på de tre åren och om det finns ett visst slutvärde på bilen efter de tre åren där leasetagaren har möjlighet att köpa ut tillgången för en rabatterad penning. Den implicita räntan bygger mer på den avkastning som leasegivaren vill ha för att ingå avtalet. Dock framgår inte alltid den implicita räntan på avtalet och då använder leasetagaren sin marginella låneränta. Den fungerar på det sättet att om leasetagaren lånar en krona så är den marginella låneräntan den ränta som leasetagaren får betala för att låna en extra krona. Teoretiskt sett kommer implicitränta och leasetagarens marginella låneränta att vara lika men kan ändå skilja sig åt. Anledningen till att den marginella låneräntan kommer att användas är för att underlätta leasingberäkningarna i framtiden i stället för att leasetagaren ska gissa sig till vad det är för ränta leasegivaren använt sig av tidigare.

Då revisorerna har sin syn på den nya förslaget mer kopplat till företaget och leasetagaren märktes det under intervjuerna att redovisningsspecialisterna har en lite mer teoretisk syn på det hela. Den första av de två redovisningsspecialisterna som intervjuades var Magnus och han menade att i samband med det nya förslaget kommer leasetagaren inte komma undan från att redovisa en tillgång. Det har tidigare kunnats konstateras att det har funnits sådana fall där leasetagaren borde ha redovisat ett operativt leasingavtal som ett finansiellt eftersom det har haft sin liknelse mot det. Sådana fall menar han borde ha tätats till för länge sedan för att bidra till en bättre redovisning. En fråga är om det nya förslaget blir bra för alla? När det nya förslaget om leasingavtal verkställs kommer leasetagaren självklart att uppleva komplikationer i redovisningen. De komponenter som leasetagaren ska ta hänsyn till i redovisningen i samband med det nya förslaget är leasingperiod, variabla avgifter samt kostnader för möjlighet till förtida uppsägning. Utifrån det ska leasetagaren titta på den mest sannolika tidsperioden som leasingavtalet kommer att nyttjas och måste då börja väga och värdera för att få insikt i hur stor sannolikheten är för förlängning av avtalet. Det här bygger mycket på bedömningar och det är inte säkert att alla publika bolag, framförallt i Sverige, kommer att klarar av det.

Bolag är vana vid leasingmetoden då den redan finns i form av finansiell leasingredovisning, säger Pär som också är redovisningsspecialist. De flesta som har leasing känner till problematiken, det nya är nu det faktum att den nya standarden påverkar balansräkningens innehåll väldigt mycket. Mycket av

industrin och i verksamheter har man i många år försökt att ordna till operationella leasingavtal istället för finansiella eftersom man inte vill ha dem på balansräkningen. Finns de inte i balansräkningen så är det mycket lättare att visa goda nyckeltal, bra tillväxttal och så vidare. Ifall man har en väldigt förstorad balansräkning är det också svårt att visa på goda värden, därför har man historiskt försökt finansiera väldigt mycket off balance genom att ha operationella leasingavtal. Den möjligheten försvinner och allt ska in i balansräkningen. Problemet är inte att företag inte klarar av att räkna på det utan det är snarare både ett identifikationsproblem samt ett kommunikationsproblem.

Förslaget är framtaget och det som alla väntar på är vad som kommer hända ute i verksamheterna. När t.ex. ett stort internationellt oljebolag började sin svenska verksamhet började de leta i hur många leasingavtal de hade och hittade över tio tusen till att börja med. Dessa avtal ska någon nu sitta och läsa igenom för att kunna tillämpa den nya standarden. Pär tror att det blir mycket mer jobb när den nya standarden träder ikraft eftersom bilden av alla leasingavtal idag inte verkar vara hundra procentig. När man normalt implementerar något nytt blir det oftast så att när man börjar vända på allt ihop hittar man mycket mer än vad man trodde fanns. Detta måste även automatiseras där processen måste börja när någon tecknar något som är hyra eller leasing, det ska då rassla till och så ska det bli klart. Nu är det ingen definition längre, det är ingen klassificeringsfråga mellan två varianter, så det blir till att fånga alla icke köp och det är det som är den stora utmaningen.

4.2 Hur påverkas de företag som redan ingått ett operativt leasingavtal då den nya standarden börjar gälla?

När det gäller övergången till den nya standarden skiljer sig Hans och Thords meningar åt. Hans påstår att om ett företag precis innan leasingstandarderna träder ikraft ingår ett operationellt leasingavtal så gäller vissa förändringar precis som för alla nya rekommendationer en retoraktiv effekt. Om exempelvis ett företag har tecknat ett operationellt leasingavtal på tio år varav fem år har gått när en ny rekommendation ska gälla måste leasetagaren ta in leasingavtalet i balansräkningen och samtidigt göra en retoraktiv omräkning för de fem förgående åren samt räkna om alla jämförelsetal. Detta är ingen enkel uppgift. Vad som är avgörande för den retoraktiva omräkningen är vilken effekt den får på redovisningen. Om ett företag redovisar en leasingkostnad på en mindre tillgång som utgörs av tiotusen kronor varje år borde det inte bli någon effekt på redovisningen om leasetagaren gjorde en retoraktiv omräkning. Då är det kanske inte heller nödvändigt för leasetagarens del att lägga ner den tiden för omräkning eftersom den inte förändrar bilden av företaget. Nödvändigt är det att prioritera de tillgångar som är av betydande värde och som är föremål för att ett företag ska kunna bedriva sin verksamhet som t.ex. en stor maskin.

Thord däremot säger att det har varit en hel del diskussioner om huruvida leasetagaren ska räkna om detta eller inte. Men utifrån det förslaget som ligger ute nu ska leasetagaren använda sig utav en *simplified version* vilket innebär att leasetagaren ska titta framåt och inte bakåt i tiden. Leasetagaren ska uppskatta framtida betalningsflöden som finns kvar av avtalet. Om leasetagaren har tre år kvar på avtalet ska en tillgångspost och en skuldpost redovisas i balansräkningen för de tre åren som är kvar i stället för att gå tillbaka och göra en retoraktiv omräkning.

Magnus syn på övergången är lik Hans men påpekar också att det inte är någon idé att försöka sig på att konstruera förmånliga avtal samt menar att det finns andra sidoeffekter också som övergången bidrar till. Sådana leasingavtal som klassificeras som operationella ska transfereras till balansräkningen vilket medför en helt annan struktur på redovisningen för att hantera det. Det är därför viktigt, menar Magnus, att de företag som leasar tar till sig vad en övergång innebär om de mot förmodan precis innan tillämpningen tecknar ett leasingavtal som operationellt. Vidare menar Magnus att det inte finns någon anledning för leasetagaren att göra olika konstruktioner för ett leasingavtal om de ändå inte har någonting för det. Om den nya standarden kommer att tillämpas år 2013 och leasetagaren sluter ett operativt leasingavtal 2012 så ska de räkna om hela leasingavtalet retoraktivt. När det gäller sådana leasingavtal som slutits flera år innan tillämpningen, säger Magnus, kanske det inte är säkert att leasetagaren behöver göra en sådan omräkning utan kan i stället räkna om avtalet framåttriktat. Oavsett vilken omräkning som behövs göras så kommer det bli ett jättejobb för leasetagaren för att hantera övergången samt skapa system och processer för att hantera bokningen av avtalen.

4.3 Hur hanteras korta leasingavtal?

Revisorernas och redovisningsspecialisternas syn på korta avtal är i stort sett den samma och deras svar kompletterar varandra. I praktiken handlar korta leasingavtal om ett avtal av långsiktig karaktär men avtalet är utformat på ett sätt att det gäller bara ett år menar Hans. Tillgången ska förvisso in i balansräkningen men värdet av den behöver inte diskonteras. Troligtvis skulle det kunna utgöras av tillgångar med obetydligt värde. Tillgångar av betydligt större värde som t.ex. en stor maskin, flygplan eller ett fartyg verkar knappast vara realistiskt att hyra på ett år i taget. Thord menar att den typ av tillgång det handlar om är t.ex. en hyreslokal som en hyrestagare nyttjar med ett år i taget och gör en förlängning. Ett exempel kan också vara en byggarbetsplats där hyrestagaren hyr in en byggkran med ett nyttjande på ett år och syftet är då att leasetagaren inte ska behöva göra komplicerande beräkningar. Visserligen ska den hyrda tillgången in i balansräkningen men då på ett förenklat sätt. Hur sannolikt att en förlängning kommer att ske kanske återfinns i en klausul i själva avtalet. Samtidigt menar Hans att om man bokstavstolkar själva avtalet så kanske det bara gäller ett år men hänsyn måste tas för att överväga hur stor sannolikheten är att avtalet förlängs och hur många år det är tänkt att använda tillgången. Det skulle kanske gå att tolka att formen av avtalet är ett år i taget men substansen talar för att det handlar om mer än ett år. Är det så att avtalet kommer att förlängas med t.ex. ytterligare ett år så är avtalet att ses som ett långt leasingavtal och ska då behandlas som ett sådant. Det är klart att det går att tolka korta leasingavtal på ett sätt som innebär att en leasetagare successivt kan förlänga avtalet mellan varje räkenskapsår men de lättnadsregler som finns om korta leasingavtal undantages inte helt. Om en leasetagare hela tiden har intentionen att förlänga avtalen mellan åren så skulle lättnadsreglerna inte gälla menar Thord.

Magnus syn är att det i själva verket handlar om sådana leasingavtal som inte är kapitalintensiva som t.ex. en kopieringsmaskin. När det gäller kapitalintensiva tillgångar går det naturligtvis att tolka de lättnadsregler som gäller för korta leasingavtal som om leasetagaren skulle kunna leasa tillgångar successivt mellan åren men då måste det finnas en leasegivare som går med på ett sådant avtal och det är knappast troligt eftersom leasegivaren inte vill ta en sådan risk. Detta kompletterar Pär då han

säger att om en leasegivare gör det får leasetagaren betala mer för det korta avtalet eftersom leasegivaren då tar en större risk. Det finns inga sätt att komma undan någonting.

4.4 Vad är inte bra respektive bra med den nya standarden?

Hans och Thords syns är likartad och de tycker att standarden till viss del är till nackdel för leasetagaren. Problematiken av rekommendationen är att redovisningen blir väldigt komplex och i synnerhet för leasegivaren som ska ta upp två tillgångar för samma sak. Redovisningen blir inte enklare att begripa för gemene man och för mindre aktieägare blir det heller inte enklare att förstå den finansiella informationen som de ska fatta sina finansiella beslut på. Dock kanske det är annat för sådana användare som mer begriper sig på redovisning och IFRS. För dem blir det en mer rättvisande bild eftersom de får mer information i redovisningen med hänsyn till de obligatoriska upplysningar, vilket bidrar till att de kan analysera sitt investeringsobjekt. Eftersom bedömningar tar sig in i redovisningen blir det för de övriga användarna dock desto mer komplext och svårbegripligt att förstå den finansiella informationen.

En annan sak som har diskuterats mycket är att man helt plötsligt ska hantera en hyreskostnad för en kontorslokal vilket kan bidra till en mycket konstig redovisning. Detsamma gäller att bokföra ett värde av nyttan där företaget inte vet vad värdet på nyttan är. Med utgångspunkt från det här resonemanget ställer sig Thord frågan om det verkligen kommer att bli en bättre redovisning för företagen genom att visa detta i böckerna. Ta exempelvis ett större företag som hyr mycket butikslokaler och som ska boka upp samtliga butikslokaler som en tillgångspost i redovisningen. Det innebär att det kommer bli väldigt stora belopp som ska in. Då kan man ställa sig frågan om det blir en bättre redovisning för läsaren? Fördelen med att alla leasingavtal ska in i redovisningen är att tolkningsproblemen försvinner för att fastställa vad som är ett operationellt eller finansiellt leasingavtal. Dock gäller det att vara klar över vad det ger i förlängningen. Det är klart att nyckeltalen kommer att förändras men vad kommer det att innebära för läsarna, har de någon förståelse för det som står i redovisningen t.ex. då en soliditet på 30 % helt plötsligt sjunker till 25 %. Det som är viktigt är att alla har förståelse för hur siffrorna är framräknade så att det inte uppstår missuppfattningar om att det skulle vara kris i alla företag. Detta är naturligtvis inte så enkelt.

Magnus och Pers svars speglas tydligt av att de inte enbart ser standarden utifrån företagens synvinkel utan också teoretisk där standarden är till för användaren och att redovisningen ska spegla en mer korrekt bild. Fördelen är att alla kommer att redovisa på samma sätt och det är vad som har varit IASB:s budskap med det nya förslaget. Det Magnus ställer sig frågande till är om det är nödvändigt att rätta till sådant som inte är något problem. Det är klart att den nuvarande standarden IAS 17 inte har fungerat. Om en leasetagare leasar en anläggning som är väsentlig för sin verksamhet under en längre period är det självklart att den ska finnas i balansräkningen oavsett vad redovisningsreglerna eller avtalen säger. Samtidigt tycker Magnus att man kunde titta utifrån en annan synvinkel när förslaget utformades. Den gamla metodiken borde ha funnits kvar i stället för att tillgången ska hanteras som en "right of use".

Pär säger att just nu är diskussionen kring leasing väldigt akademisk och sker egentligen mellan normgivare och koncernstaber samt bland revisionsbyråernas globala struktur när det gäller

normering och tolkning av standarder. Det är inte många som känner till det här förslaget än och mycket ska falla på plast våren 2011. När det gäller det nya förslaget kretsar frågorna kring varför inte en operationell leasingtillgång är i balansräkningen och vad är det som gör att den inte uppfyller definitionen av en tillgång i ett ramverk? Företag har inte äganderätten men på alla andra sätt liknar den en finansiellt leasad tillgång och det är det man nu har kommit fram till. Skillnaden mellan operationell leasing och finansiell leasing har alltid varit lite svävande, man kan ge ett och samma avtal till många personer och så kommer de fram till precis olika svar. Förslaget är ett bra sätt att lösa det som har varit komplicerat.

Pär ger oss dessutom sin syn på vilka bedömningar och effekter som det nya förslaget medför. Han säger att det finns en option i det här förslaget som säger att även om du har servicekomponenter i leasingavtalet ska man dela upp service och leasing från varandra men om man känner att det inte går att hantera kan man betrakta hela leasingavtalet som en leasing, dvs. du tar upp allting i balansräkningen inklusive en servicekomponent. Ett av de stora problemen är inte längre att skilja på operationellt och finansiellt, utan nu handlar det snarare om leasing eller någonting annat. Ytterligheterna är förmodligen ganska lätta att hitta men det som kommer att hända nu är att den här gråzonen kommer att växa. Detta är ett jättejobb för företag och det handlar inte bara om kompetens utan även om IT. Företag måste hitta system och processer för att hantera det. Detta är inte någonting de gör en gång per år utan det här måste verkligen fungera. Egentligen är det ingen svår standard utan alla vet vad syftet med den är, men den är jobbig och det är därför många reagerar nu. De har tyckt att det är jättebra att redovisa off balance.

4.5 Kommer leasing som finansieringsform att påverkas?

Hans: Det är möjligt att den nya rekommendationen kan bidra till mindre leasing i framtiden. Leasingbolagens existens består av en omfattande lobbyverksamhet från leasingbolagens sida. Konsekvensen av den nya rekommendationen bidrar till att många av dagens leasingbolag blir hårt drabbade och kommer kanske att försvinna. Det är så att när en förändring sker så dyker det upp nya konstruktioner som det inte var tänkt att en ny rekommendation skulle inkludera dvs. en förändring för att bidra till en bättre redovisning kan drabba den som inte tidigare varit berörd.

Thord: Det finnas en trolig risk för mindre leasing i framtiden i samband med den nya rekommendationen. I vissa företag har man valt mer leasing just av den anledningen att operationell leasing medför att inte leasetagare får en alltför tung balansräkning. Dock beror allt på vilken situation varje företag befinner sig i och vilka nyckeltal de har. I samband med det nya förslaget kommer inte incitamentet vara att styra nyckeltalet för huruvida ett företag vill ha tillgången i balansräkningen eller inte utan det nya förslaget bidrar till andra ställningstaganden om företagen ska köpa tillgången eller leasa den. Företagen måste i stället ta ställning till om de har möjlighet att utifrån en bankfinansiering lägga ut tio miljoner på en tillgång istället för att leasa tillgången på fem år. Flera företag har idag kovenantkrav på sig vilket innebär att om de väljer att låna upp exempelvis ett hundra miljoner kronor så sätter banken vissa krav på företagets nyckeltal. Banken gör en överenskommelse med företaget om en viss räntenivå mot utbyte av att företaget håller nyckeltalen på ett av banken önskad nivå. Om företaget hamnar under den överenskomna nivån på nyckeltalen

så kan banken säga upp lånet. Men det som normalt händer många gånger är att företaget får en betydligt högre räntekostnad och det kan ofta styra hur företaget väljer att finansiera tillgången.

Magnus: Hur leasing som finansieringsform kommer att påverkas kan bero lite på vad det är för typ av tillgång som är av betydelse för verksamheten. Om man tar ett flygplan som ett exempel så kan det finnas sådana flygbolag som dels äger sina flygplan och dels leasar efter marknadens behov. Att själv äga sina flygplan kan vara ett sätt att alltid ha dem tillgängliga och samtidigt ha kontroll över dem. Om en högkonjunktur råder på marknaden kan det vara en trygghet i sig att leasa flygplanen för att möta efterfrågan av de behov vilket konjunkturen medför och samtidigt finns det en möjlighet att säga upp avtalet då konjunkturen viker. Förhoppningen är inte att det redovisningsmässiga beslutet ska ligga bakom om huruvida företag ska välja leasing eller inte utan de affärsmässiga beslutet är det som ska vara avgörande. Det man skulle kunna ställa sig frågande till är de som hyr fastigheter och huruvida fastigheter kommer att hyras i större omfattning i samband med att förslaget genomförs. Samtidigt ställs frågan om hur troligt det är med mindre hyra av fastigheter om ett företag har nyttjat en fastighet under 20-30 år genom hyra. Det är knappast troligt att de slutar med det bara för att det ska redovisas i balansräkningen. En annan aspekt som har funnits med leasing långt tidigare är att de faktiskt inte är så att ett företag tjänar på att leasa. Leasegivare tar naturligtvis bra betalt för sådana finansieringsformer och ändå har företag valt leasing som finansieringsform. Varför skulle omfattningen av leasing då minska bara för att det kommer nya redovisningsprinciper?

Pär: Leasing kan få en dipp men inte ändras. Det leasegivare gör är så mycket mer, leasegivaren är med i inköpsprocessen och de sköter väldigt mycket åt leasetagarna, så det är en typ av finansieringstjänst. Pär tror kortsiktigt att man kommer att bli rädd, men när man väl vant sig vid sina större balansräkningar tror han att leasingfinansieringen kommer få tillbaka sin normala kraft. Många gillar inte när man ändrar. Han tror dock inte att de tar mindre leasing för den sakens skull eller att leasing som finansieringsform kommer att påverkas. Bolag har inte några egna resurser för att sköta vissa saker och då är det väldigt smidigt att gå till ett företag som säljer tjänsten. Det är lika mycket det som det handlar om, man slimmar organisationen på ett annat sätt, huruvida det är i balansräkningen eller ej tror Pär inte spelar någon roll.

Pär ger oss ytterligare sin syn på leasing som finansieringsform och svarar även mer djupgående på frågor om hur leasetagaren påverkas av den nya standarden när det gäller kreditrating och möjlighet till ytterligare finansiering. Han tror att man ska vara ärlig mot sig själv och mot standarden och göra det på ett korrekt sätt, det är lätt att säga eftersom bolagen vill göra det enkelt för sig eftersom de varken har tid eller resurser att hålla på. Man kan också fråga sig varför de leasar? Vad är det som är bra med leasing? Har man t.ex. en leasingbil är det skönt att slippa ha ansvaret. Om man sköter bilen så finns det oftast någon som köper den sedan. Man köper ett paket och behöver inte t.ex. teckna försäkring. Leasing finansierar bara verksamheten, det är det leasegivare gör. Det är istället för att gå till en bank eftersom det innebär att man får både en skuld och en tillgång. Går man till leasegivaren har det historiskt inneburit att man varken har en skuld eller en tillgång, man har bara framtida kassaflöden, det är enda och största anledningen till att den marknaden har växt så mycket.

Tror du att leasetagares kreditrating eller annan typ av finansiering kommer att påverkas?

Ja självklart, ifall banken har varit ovetandes om bolagens leasingstock tidigare vilken är väldigt kostigt om de skulle ha varit. Eftersom många beslut bygger på nyckeltal och om dessa ändras något så får man sämre rating, därmed får man sämre ränta. Det borde inte ha varit så för om man ska ta ett kreditbeslut på ett vettigt sätt så skulle man ha lagt in de betalningar som har med operationell leasing att göra. Vilka det i så fall skulle kunna påverka är de som leasar väldigt mycket. Pär tror att bolag som leasar mycket kommer att få förklara detta, det är därför kommunikationen är så viktigt, de måste gå till marknaden och förklara att nu händer det här och det påverkar dem så här men det är ingen fara för det har inte hänt någonting egentligen.

Tror du bankerna också anpassar sig till att det är en ny standard?

Pär tror att bankerna kommer att anpassa sig eftersom de inte kan säga upp krediter helt plötsligt bara för att alla har bytt leasingstandard, då måste de i så fall kontakta varandra och reda ut om det kan ordnas på något vettigt sätt, eftersom ingenting faktiskt har hänt. Deras betalningsförmåga är fortfarande den samma, så det tror Pär att dem löser. Bankerna tjänar ingenting på att säga upp avtal eller bryta kovenanter och krediter, det kommer nog snarare att sätta sig i en förhandling och justera nyckeltalen så att det fungerar framåt.

5 Analys

Analysen inleds med en sammanfattning om varför förslag till ny leasingstandard uppkommit samt en redogörelse för hur leasetagaren redovisningsmässigt påverkas. I analysen förs en diskussion utifrån den kritik som ligger till grund för vår problemformulering med den empiri vi insamlat från respondenter samt vår referensram. Resultatet av analysen ligger till grund för det vi kommer fram till i slutsatsen.

IASB jobbar för att förbättra kvaliteten på företags finansiella rapporter till fördel för användarna av dessa. Diskussioner kring klassificeringen mellan operationell leasing och finansiell leasing har pågått i många år. Redan 1996 lades ett förslag fram som liknar det förslag vi har idag i form av ett Exposure Draft där operationell leasing tas bort och leasingavtal ska redovisas likt finansiella. Det är på grund av att de finansiella rapporterna ska bli mer användbara för användaren och bättre jämförbarhet mellan företag ska uppnås som IASB har tagit fram ett förslag till nya redovisningsregler för alla leasingavtal. Med denna redovisningsmetod ska investerare och användare på ett mer tillfredställande sätt bättre förstå företags totala leasingverksamhet samt inte själva behöva räkna om operationell leasing (Snapshot:Leases 2010). Tidigare studier visar dock att en omräkning från operationell leasing till finansiell leasing innebär försämrade nyckeltal för leasetagaren (Goodacre 2003). Det finns därmed påtaglig kritik mot det nya förslag främst på grund av förändrade nyckeltal. Vad vi, och även tidigare studier, frågar oss är vilken betydelse de försämrade nyckeltalen egentligen får och hur detta i sin tur skulle påverka företags möjlighet till fortsatt leasing eller annan typ av finansiering?

Enligt det nya förslaget ska leasetagaren redovisa tillgångar och skulder hänförliga till leasingavtal i sin balansräkning. Det gäller även de som under nuvarande regelverk klassificeras som operationella leasingavtal. I ED:t står det beskrivet att leasetagaren ska tillämpa en "right-of-use" modell i sin redovisning för alla typer av leasing. Förslaget bidrar till att det inte längre ska vara möjligt för leasetagaren att komma ifrån att redovisa en tillgång. Våra respondenter bekräftar tillgångsredovisningen och menar att det avtal som tidigare funnits mellan parterna kan ha levt sina egna liv eftersom parterna kan ha haft helt olika tolkningar på samma avtal. Oftast borde leasetagaren redovisat operativa leasingavtal som finansiella eftersom det haft sin liknelse mot det.

5.1 Leasetagarens redovisningsproblematik i samband med det nya förslaget

Leaseurope (2010) menar att de nya reglerna för leasing kommer att bli komplicerade, motstridiga och kostsamma. Förslaget till ny standard innehåller komplexa redovisningskrav vilket innebär att leasetagaren måste göra komplexa sannolikhetsbedömningar i samband med deras leasingsperioder och leasingbetalningar. Dessa uppskattningar ska dessutom omprövas vid varje rapporteringstillfälle. Enligt våra revisorsrespondenter tror även de att leasetagaren kommer att uppleva komplikationer i redovisningen, detta främst när den nya standarden träder ikraft. Thord menade att det är de leasetagare som tidigare har operationella leasingavtal som kommer påverkas mest då de ska in i böckerna och redovisa i större utsträckning än idag. De komplikationer som då blir är att det kommer bli ytterligare en punkt i redovisningen att hantera. Alla nyheter om förändringar är till en början

komplexa och Hans tror att det nya förslaget till leasingstandard innehåller många komponenter som blir föremål för många bedömningar och menar att ju mer bedömningar som tar sig in i redovisningen desto mer komplex blir den.

De flesta respondenter tror dock att när standarden väl kommer igång och har satt sig kommer det inte att bidra till några större komplikationer i redovisningen. Det blir till en praxis precis som alla andra rekommendationer. Pär som är redovisningsspecialist menar att företag idag ändå är vana vid den nya leasingmetoden då den redan finns i form av dagens finansiella leasing. De flesta som har leasing bör känna till problematiken och det nya är egentligen att den nya standarden påverkar balansräkningens innehåll väldigt mycket mer än tidigare. Förslaget kommer inte innebära att företag inte kommer kunna räkna på det utan att det snarare kommer vara ett identifikationsproblem och kommunikationsproblem vilket kommer innebära komplikationer för företaget snarare än i dess redovisning.

5.2 Övergången

När det gäller övergången ska leasetagaren enligt ED:t redovisa och tillämpa alla utestående avtal inom tillämpningsområdet av det nya förslaget. Detta ska göras från och med den dag då första tillämpningen sker. Magnus menar att de avtal som klassificerats som operationella och som ska transfereras till balansräkningen kommer att medföra en helt annan struktur på redovisningen för att hantera det. Det är därför viktigt för de företag som leasar tar till sig vad en övergång till en ny standard innebär. I ED:t ska alla sådana avtal av operationell karaktär räknas om till en förenklad retoraktiv metod. Thord vidareutvecklar den retoraktiva metoden som en simplified version och menar att leasetagaren tittar framåt i tiden istället för att titta tillbaka i tiden. Om en leasetagare har tre år kvar på ett 20-årigt avtal så redovisar leasetagaren endast de tre återstående åren i balansräkningen. Enligt Hans ska omräkningen göras bakåt i tiden och tar som exempel ett 10-årigt leasingavtal med en återstående tid på fem år och menar att samtliga av de fem åren som förbrukats samt de återstående fem åren ska räknas om. Magnus menar att den retroaktiva effekten egentligen beror på hur länge avtalet har pågått. Vidare nämner Hans att sådana tillgångar som är av mindre värde inte behöver räknas om retoraktiv oavsett hur lång löptiden har varit. Hans menar att det inte sker så stor förändring vid omräkning av sådana tillgångar. Pär och Magnus tillägger att det är viktigt att leasetagare har vetskap om den nya regeln och vad en övergång innebär om de innan tillämpningen sluter ett leasingavtal. De menar att det inte finns anledning att i nuläget sluta operativa leasingavtal eftersom leasetagaren inte skulle ha någonting för det.

Enligt flera av respondenterna är omräkningen av alla befintliga avtal inte en lätt uppgift. Enligt Magnus blir det, oavsett vilken omräkning som behövs göras, ett jättejobb för leasetagaren att hantera detta samt skapa system och processer för att i framtiden hantera bokningar av leasingavtal. Leaseurope (2010) menar att det är här man ser konsekvenserna av det nya förslaget då leasetagaren kommer få ökade kostnader till följd av de förändringar i IT-system och interna processer samt kontroller som kommer ha betydelse om standarden träder ikraft. Våra respondenter håller till viss del med om denna kritik och Pär påpekar att mycket jobb ligger i att hitta alla leasingavtal. Han tror inte att bilden idag av alla leasingavtal är hundraprocentig. När man normalt implementerar något nytt och börjar vända på saker och ting hittar man oftast mer än vad man

trodde fanns. Med det nya leasingförslaget ska nu alla dessa avtal hittas samt läsas och gås igenom för att kunna tillämpa den nya standarden. Detta måste sedan automatiseras, för företag har varken tid eller råd att en gång per år manuellt gå igenom avtal för att utvärdera hur de ska redovisas utan detta ska ske direkt och automatiskt när någon tecknar ett avtal som är hyr eller leasing.

5.3 Hantering av korta leasingsvtal

Goodacre (2003) nämner i sin studie att en kapitalisering av leasing skulle medföra att kortartade leasingavtal skulle förnyas i större utsträckning eller så skulle ökad användning av tillfälliga hyresavtal bli allt vanligare. I PwC:s Accounting Update från 2010 beskriver de hur IASB i ED:t har utvecklat lätttnadsregler för just korta leasingavtal på mindre än 12 månader. Leasetagaren har möjligheten att värdera sin nyttjanderätt till odiskonterat värde i balansräkningen. Hans och Magnus säger att avtal utformat efter denna karaktär troligtvis handlar om tillgångar av obetydligt värde eftersom tillgångar av högre värde som t.ex. fartyg och flyplan inte är rimligt att leasa på ett år i taget. Dock menar Thord att tillgångar av högre värde som en byggkran på en byggarbetsplats kan hanteras utefter de förutsättningar som anges av lätttnadsreglerna om de inte används längre än 12 månader.

Lätttnadsreglerna i ED:t ger ingen beskrivning över vad en förlängning innebär för leasetagaren när 12 månader löpt ut. Skulle det i så fall innebära att leasetagaren kan förnya avtalet? Hans menar att vissa saker går att tolka till sin egen fördel men samtidigt gäller det att se efter hur avtalet är utformat. Om leasetagaren tolkar själva formen av avtalet kan uppfattningen vara att det bara gäller ett år i taget medan substansen talar för att en förlängning av avtalet är uppenbart. Thord menar att om det är sannolikt att en förlängning kommer att ske så ska det troligtvis anges i en klausul i leasetagarens finansiella rapport. Är det sannolikt att avtalet förlängs så ska det också behandlas som ett avtal av långsiktig karaktär. Om det var så att leasetagaren tog fördel av lätttnadsreglerna genom att förlänga avtalen med ett år i taget skulle lätttnadsreglerna inte gälla. Samtidigt påpekar Hans också att om denna möjlighet för korta leasingavtal fanns så skulle det knappast var rimligt att så skedde eftersom det ska finnas en leasegivare som går med på att utforma sådana avtal. Magnus menar att om sådana avtal gick att utforma skulle leasegivaren bära en alltför stor risk och Pär kompletterar samma resonemang med att leasetagaren skulle få betala mer vid sådana avtal.

5.4 Hur leasing som finansieringsform påverkas av det nya förslaget

Amanda och Steven Grossman (2010) påpekar att de tillgångar och skulder som enligt det nya förslaget ska belasta balansräkningen kommer att medföra svårigheter för företagets finansiering eftersom det kommer att få stor inverkan på företagets finansiella indikatorer. Holmström (2003) beskriver exempelvis soliditet och skuldsättningsgrad som ett viktigt mått som beskriver företagets finansiella styrka. Detta är bl.a. de mått som banker och kreditinstitut använder sig av för att upprätta konvenanter nämner Goodacre (2003) i sin studie. I vår intervju med Thord förtydligar han att många företag i dag har konvenantkrav på sig vilket innebär att företagen har en överenskommelse med banken om att hålla sina nyckeltal på en överenskommande nivå. Om de inte lyckas med det genom att nyckeltalen är lägre än vad de kommit överens om kan banken säga upp lånet. Om det nya förslaget genomförs anser Grefberg och Thunander (2010) att det är viktigt för de

företag som innehar kreditkovenanter i sina finansieringsavtal att de analyserar hur den nya standarden förändrar följsamheten av dessa. Goodacre (2003) ställer sig frågande till om en kapitalisering av leasing kommer att innebära en förändring av leasetagarens kreditvillkor, då det redan idag finns dem som redovisar operationella avtal i sina finansiella rapporter i form av noter. Pär anser att banker inte kan säga upp avtalen hur som helst bara för att ett företag måste anpassa sig till det nya förslaget. I själva verket är det egentligen ingenting som har hänt eftersom företagen fortfarande kommer att ha samma betalningsförmåga. Pär anser att det är väldigt konstigt ifall bankerna har varit ovetande om företagens leasingstock.

Enligt den kritik som kommer ifrån Finansbolagens Förening (2010) finns en oro att det nya förslaget kan bidra till stor inverkan på näringslivet i form av att det försämrar möjligheterna för leasetagaren att finansiera olika objekt genom hyra eller leasing. I tidigare studier som gjorts menar Goodacre (2003) att om företagen ska redovisa samtliga leasingavtal i balansräkningen kan företagen få en helt annan attityd till leasing vilket kan bidra till att företagen reducerar sin användning av den. Hans ser en möjlig utveckling till mindre leasing i framtiden. Många leasingbolag kommer att bli hårt drabbade och kommer kanske att försvinna. Enligt Thord har fler företag valt mer leasing eftersom det varit möjligt att utforma avtalen som operationella och därmed har de inte belastat balansräkningen. Samtidigt understryker han att inverkan på fortsatt leasing helt beror på vilken situation företagen befinner sig i och vilka nyckeltal de har. Enligt Magnus beror det på vad för typ av tillgångar som företaget leasar och vilken betydelse de har för verksamheten. Magnus tar flygbolagen som ett exempel. Om flygbolag själva äger en mängd flygplan och efterfrågan på flygresor under ett par perioder blir ovanligt stor på grund av en högkonjunktur kan det vara en trygghet för företag att leasa för att kunna anpassa sig till den rådande efterfrågan. Då efterfrågan avtar finns en möjlighet att säga upp avtalen. Pär tror att leasing är här för att stanna. Han menar att de finns företag som saknar egna resurser för att kunna sköta sin verksamhet och då är leasing som finansieringstjänst en bra lösning. Beattie mfl (2006) hävdar i sin studie att användare av finansiella rapporter själva ansåg att leasing inte skulle upphöra helt eftersom att vissa företag, precis som Pär antyder, inte alltid har möjlighet att köpa sina tillgångar. Magnus hoppas inte att redovisningsmässiga beslut ska vara avgörande för huruvida leasetagaren i framtiden väljer leasing eller inte. Hans påpekar att redovisningen under flera år har gått så pass långt att den är med och påverkar de affärsmässiga besluten.

6 Slutsats

I slutsatsen presenteras det resultat vi kommit fram till i vår studie med hjälp av de diskussioner som förts i analysen. Slutsatsen återkopplar till den frågeställning som angavs i inledningen. Vidare ges förslag till fortsatt forskning.

6.1 Hur kommer den nya standarden påverka leasetagaren redovisningsmässigt?

Enligt det nya förslaget till leasingstandard kommer inte leasetagaren kunna undgå att redovisa en tillgång och skuld i balansräkningen. Denna typ av redovisning finns redan idag i form av finansiell leasing. Det leasetagaren ska göra vid alla typer av leasingavtal är att värdera skulden genom diskontering av framtida minimileasingavgifter och till skillnad från dagens IAS 17, där implicit ränta används, ska detta göras med hjälp av leasetagarens marginella låneränta. Det framräknade värdet av skulden blir därmed också värdet av tillgången vilka båda ska redovisas i leasetagarens balansräkning. I vår undersökning kommer vi fram till att denna typ av redovisning till en början kan komma att bli komplex för leasetagare som idag har många operationella leasingavtal. Detta beror på att leasetagaren dels retroaktivt ska räkna om befintliga avtal och dels ska alla nya leasingavtal redovisas som tillgång och skuld enligt den nya förslaget. Den kritik som finns mot det nya förslaget är delvis befogad då arbetsbördan blir stor för leasetagaren i och med tillämpningen av ny standard, bland annat ska alla avtal identifieras och räknas om, men kritiken är inte befogad då det gäller det redovisningsmässiga. Det som gör att redovisningen eventuellt skulle bli komplex är att trots att tidigare bedömningar mellan operationella leasingavtal och finansiella leasingavtal försvinner uppkommer andra typer av bedömningar vilka medför en mer komplex redovisning. Utifrån den studie vi har gjort bör inte den nya redovisningsmodellen medföra några komplikationer för leasetagaren när standarden väl har stannat sig och blivit praxis. Denna typ av redovisning finns redan idag, den är välkänd i form av finansiell leasing och därmed bör leasetagaren matematiskt och redovisningsmässigt klara av att hantera de nya redovisningsreglerna.

ED:t tar upp lättnadsregler för korta leasingavtal. Korta leasingavtal ger en möjlighet till att redovisa tillgångar som inte används längre än 12 månader till ett odiskonterat värde. Förslaget ger dock inte en tydlig förklaring till vilken typ av tillgångar detta skulle handla om. Vi har ställt oss frågan om detta kan göras både på mindre tillgångar som t.ex. kopiatorer så väl som på större tillgångar av betydligt större värde för verksamheten t.ex. flygplan. Enligt de intervjuer vi har gjort står det klart att de tillgångar man skulle kunna tillämpa korta leasingavtal på är tillgångar av mindre värde. Det skulle vara otroligt svårt att få till leasingavtal på större tillgångar så som flygplan, maskiner eller fartyg då riskerna med dessa tillgångar är så pass stora att det förmodligen inte finns leasegivare som skulle gå med sådana typer av avtal. Dessutom skulle den typen av avtal bli dyrare ju högre risken är.

6.2 Kommer leasing som finansieringsform att påverkas?

Att leasetagarens nyckeltal förändras det vet vi sedan tidigare då flertalet studier visar på att en kapitalisering av operationell leasing innebär en försämring av nyckeltal. Många viktiga nyckeltal som förändras ligger dessutom till grund för banker och kreditinstituts kovenantkrav. Kritiken som riktats mot det nya förslaget var just att leasetagarens nyckeltal kommer försämrats och det fanns en oro för att även leasing och annan typ av finansiering därmed också skulle försämrats. Enligt vår studie framkommer det att leasetagarens kovenantkrav ligger i farozonen, men att bankerna borde vara så pass medvetna om leasetagares operationella leasingstock att denna kapitalisering redan bör ha gjorts när kovenantkraven sattes. Det råder dock delade meningar om huruvida leasing som finansieringsform kommer att påverkas. Det är mycket möjligt att det nya sättet att redovisa leder till negativa effekter på leasingbranschen och att företag kommer att agera annorlunda till följd av de effekter standarden medför. Troligtvis kommer företag till en början se över sina möjligheter till annan typ av finansiering och köp istället för leasing, men de slutsatser vi kan dra utifrån tidigare studier samt de intervjuer vi genomfört är att leasing är en så pass betydande finansieringsform och innebär många andra fördelar att det knappast är troligt att den kommer att försvinna eller påtagligt försämrats.

6.3 Förslag till fortsatt forskning

Eftersom denna studie har genomförts innan IASB och EU har antagit standarden anser vi att en liknande studie vore intressant att genomföra på leasetagare när standarden ska träda ikraft och de väl ska sätta sig in i den. Det vore även intressant att undersöka hur banker kommer att agera och huruvida leasetagarnas kovenantkrav kommer att ändras eller inte.

7 Källförteckning

Artiklar och Publiceringar

Beattie, V. and Edwards, K. and Goodacre, A. (1998) The impact of constructive operating lease capitalisation on key accounting ratios. Accounting and Business Research, Vol. 28. No. 4. pp. 233-254

Beattie, V. and Goodacre, A. and Thomson, S.J. (2006) International lease accounting reform and economic consequences: the views of UK users and preparers. International journal of accounting 41(1):pp. 75-103.

Carl Grefberg och Tobias Thunander (2010) Ny leasingredovisning – hur påverkas företagen? Balans nr. 11 2010 36-37

Goodacre, A. (2003) Assessing the potential impact of lease accounting reform: a review of the empirical evidence Journal of Property Research, 2003, 20(1) 49–66

Grossman, A. and Grossman, S. (2010) Capitalizing Lease Payments, Potential effects of the FASB/IASB plan. 6-11.

Litteratur

Andersen, Ib, 1998: Den uppenbara verkligheten. Lund: Studentlitteratur

Artsberg, Kristina, 2005: Redovisningsteori -policy och – praxis, 2:a upplagan. Malmö: Liber AB

Carlsson, Mikael, 2001: Att arbeta med företagsanalys, 5:e upplagan. Malmö: Liber AB

Dahmström, Karin, 2005: Från datainsamling till rapport, 4:e upplagan. Lund: Studentlitteratur

Denscombe, Martyn, 2000: Forskningshandboken. Lund: Studentlitteratur

Eriksson & Wiedersheim, 2006: Att utreda forska och rapportera, 8:e upplagan. Malmö: Liber AB

Holme & Solvang, 1997: Forskningsmetodik – om kvalitativa & Kvantitativa metoder, 2:a upplagan. Lund: Studentlitteratur

Holmström, Nancy, 2003: Från begrepp till beslut, 4:e upplagan 2 tryckningen. Stockholm: Bonnier Utbildning AB

Körner & Wahlgren, 2002: Praktisk Statistik, 3:e upplagan. Lund: Studentlitteratur

Lundahl, U & Skärvad, P-H, 1999: Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer, 3:e upplagan. Lund: Studentlitteratur

Marton mfl, 2010: IFRS – i teori och praktik, 2:a upplagan. Stockholm: Bonnier Utbildning AB

Trost, Jan, 1997: Kvalitativa intervjuer, 2:a upplagan. Lund: Studentlitteratur

IAS 17, IASB 2009

Elektroniska källor

PwC Accounting Update september 2010

<http://www.pwc.com/se/sv/accounting-update/assets/accounting-update-sep2010.pdf>

(sidan 4) Hämtad 2010/11/13

KPMG Financial Reporting News september 2010

http://www.ipage.se/projekt/kpmg/fras/2010/sept/313914_FRNews_samtliga_artiklar.pdf

Hämtad 2010/11/13

Finansbolagens Förening Pressinformation augusti 2010

<http://www.finansbolagens-forening.se/system/files/Pressmeddelande-aug2010-leasing.pdf>

Hämtad 2010/11-10

PWC Accounting Update, november 2010

<http://www.pwc.com/se/sv/accounting-update/assets/accounting-update-november2010.pdf>

(sid 6-7) Hämtad 2010/11/29

Froste, Calle, Affärsvärden 2009

<http://www4.affarsvarlden.se/hem/nyheter/article664146.ece?service=print>

Leaseurope Press release Brussels, 2010/08/17

<http://www.asf-france.com/secteurs/Documents%20f/201008%20IAS17.pdf>

Hämtad 2010/11/10

Snapshot: Leases, IASB 2010

<http://www.ifrs.org/NR/rdonlyres/FBE30248-225B-48AF-AAE5-96494D83A978/0/LeasesSnapShot0810.pdf>

Exposure Draft, ED/2010/9, IASB 2010

<http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/Leases/ed10/Ed.htm>

www.ifrs.org

<http://www.ifrs.org/How+we+develop+standards/How+we+develop+standards.htm>

<http://www.ifrs.org/The+organisation/IASCF+and+IASB.htm>

<http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/IASB+Work+Plan.htm>

Muntliga källor

Hans Warén, Deloitte, 2 december 2010, Intervjutid 57,33 min

Thord Axelsson, KPMG, 3 december 2010, Intervjutid 55,26 min

Magnus Nilsson, Grant Thornton, 15 december 2010, Intervjutid 48,29 min

Pär Falkman, Ernst & Young, 17 december 2010, Intervjutid 53, 40 min